Incipit prologus regule beati benedicti abbatis.

Ausculta o filia precepta
magistri: et inclina aurem
cordis tui. et ammonitionem
pii patris libenter excipe
et efficaciter comple: ut
ad eum per obedientie laborem
redeas: a quo per inobedien-
cie desidiam recesseras. Ad te ergo nunc meus
sermo dirigitur: quecumque abrenuncians pro-
priis voluptatibus domino christo vero regi mi-
litatura: obedientie fortissima atque precla-
ra arma assumis. In primis ut quicquid
agendum inchoas bonum ab eo perfici in-
stantissima oracione deposcas: ut qui nos
iam in filiorum dignatus est numero compu-
tare: non debeat aliquando de malis ac-
tibus nostris contristari. Ita enim ei omni
tempore de bonis suis in nobis parendum
est: ut non solum iratus pater non ali-
quando filios exheredet: sed nec ut metuendus
dominus irritatus malis nostris ut nequissimas
ancillas perpetuam tradat ad penam: que eum sequi

Exsur lectio ii. // noluerint ad gloriam
gamus ergo tandem aliquando:

excitante nos scriptura ac dicente.
hora est iam nos de sompno surgere.
Et apertis oculis nostris ad deificū lumen.
attonitis auribus audiamus: diuina coti
die clamans quid nos ammoneat uox di
cens. Hodie si uocem eius audieritis nolite
obdurare corda uestra. Et iterū. Qui ha
bet aures audiendi. audiat qd sp̄c dicat
ecclesiis. Et quid dicit: Venite filii audite
me: timorem dnī docebo uos. Currite dum
lucem habetis: ne tenebre mortis uos com
prehendant. Et querens dn̄s in multitudi
ne ppli sui cui hec clamet operarium suū.
iter dicit. Quis est homo qui uult uitam.
et cupit dies uidere bonos: Quod si tu res
pondeas ego: dicit tibi deus. Si uis ueram
et ppetuam uitam: phibe linguam tuam
a malo: et labia tua ne loquantur dolum
Diuerte a malo et fac bonū: inquire pacē
et sequere eam. Et cū hec feceritis. oculi mei
sup uos: et aures mee ad preces urās. Et
antequā me inuocetis: dicam assum. Quid
dulcius nobis hac uoce dnī inuitantis nos
sorores carissime: Ecce pietate sua demon
strat nobis dn̄s uiam uite. lectio. iii

Succinctis ergo fide uel obseruancia
bonorum actuum lumbis nostris per ducatum
euangelii pergamus itinera eius: ut merea-
mur eum qui nos uocauit in regnum suum uide-
re. In cuius regni tabernaculo si uolumus ha-
bitare: nisi illuc bonis actibus currendo mi-
nime peruenitur. Sed interrogemus cum propheta
dominum dicentes ei. Domine quis habitabit in
tabernaculo tuo? aut quis requiescet in
monte sancto tuo? Post hanc interrogationem
sorores audiamus dominum respondentem et
ostendentem nobis uiam ipsius taberna-
culi: et dicentem. Qui ingreditur sine ma-
cula et operatur iusticiam: qui loquitur ue-
ritatem in corde suo: qui non egit dolum
in lingua sua: qui non fecit proximo suo
malum: qui obprobrium non accepit aduer-
sus proximum suum: qui malignum dyabolum
aliqua suadentem sibi cum ipsa suasione sua
a conspectibus cordis sui respuens deduxit
ad nichilum: et paruulos cogitatus eius te-
nuit et allisit ad Christum. Qui timentes dominum
de bona obseruancia sua non se reddant ela-
tos: sed ipsa in se bona non a se posse fieri
sed a domino existimantes: operantem in se dominum

magnificant: illud cum propheta dicentes. Non
nobis domine non nobis: sed nomini tuo da gloriam.
Sicut nec paulus apostolus de predicatione sua
sibi aliquid imputavit dicens. Gratia dei sum
id quod sum. Et iterum ipse dicit. Qui gloriatur
in domino glorietur. Unde dominus in evangelio ait.
Qui audit verba mea hec et facit ea: simila-
bo eum viro sapienti: qui edificavit domum
suam supra petram. Venerunt flumina: fla-
verunt venti: et impegerunt illam et non ce-
cidit: fundata enim erat supra petram. Hec
complens dominus: expectat cotidie his suis
monitis factis nos respondere debere. Ideo
nobis propter emendationem malorum huius
dies vite ad indutias relaxantur dicente apostolo.
An nescias quia patientia dei ad penitentiam
te adducit. Nam pius dominus dicit. Nolo mor-
tem peccatoris: sed ut convertatur et vivat.

Cum ergo interrogassemus dominum fratres
de habitatore tabernaculi eius: au-
divimus habitandi preceptum. Sed et si com-
pleamus habitatoris officium: erimus here-
des regni celorum. Ergo preparanda sunt cor-
da nostra et corpora sancte preceptorum obedi-
entie militatura: et quod minus habet in

nobis natura possibile: rogemus dominum: ut
gracie sue iubeat nobis adiutorium ministra-
ri. Et si fugientes gehenne penas ad vitam
perpetuam volumus pervenire: dum adhuc
vacat et in hoc corpore sumus et per hanc
lucis vitam vacat implere: currendum et agen-
dum est modo quod in perpetuum nobis expediat.
Constituenda est ergo a nobis dominici scola
servicii in qua institucione nichil asperum
nichilque grave nos constituros speramus.
Sed et si quid paululum districtius dictante
equitatis racione propter emendacionem vici-
orum. et observacionem caritatis processerit:
non illico pavore perterrita. refugias viam
salutis salutis que non est nisi angusto inicio inci-
pienda. Processu vero conversacionis et fidei
dilatato corde inenarrabili dileccionis dulce-
dine curritur via mandatorum dei ut ab ipsi-
us numquam magisterio discedentes: in eius
doctrina usque ad mortem in monasterio perse-
verantes: passionibus christi per pacienciam parti-
cipemur ut regni eius mereamur esse consortes.

De generibus monachorum.

Monachorum quatuor esse genera manifestum est.
Primum cenobitarum hoc est monasteriale:

militans sub regula uel abbate. Deinde secū
dum genus est anachoritarum id est heremita
rū: hoc est qui nō conuersionis feruore nouicio
sed monasterii probatione diuturna didicerūt
contra dyabolū multorum solacio iam docti
pugnare: et bene instructi fraterna ex acie
ad singularem herem pugnam securi iam
sine consolacione alterius sola manu uel
brachio. contra uicia carnis uel cogitacio
nū. deo auxiliante sufficiunt pugnare. Terci
um uero monachorum teterrimū genus est
sarabaitarum: qui nulla regula approbati. nec
experiencia magistri sicut aurū fornacis
sed in plumbi naturam molliti: adhuc ope
ribus seruantes seculo fidem mentiri deo per
tonsuram noscuntur. Qui bini aut terni. aut
certe singuli sine pastore nō dominicis. sed suis
inclusi ouilibus: pro lege eius est desideriorum
uoluptas: cum quicquid putauerint uel elegē
rint. hoc dicunt sanctum: quod noluerint hoc pu
tant non licere. Quartum uero genus mo
nachorum est quod gyrouagū: qui totam uitā
per diuersas prouincias ternis aut qua
ternis diebus per diuersorum cellas hospitantur
semper uagi et numquam stabiles: et propriis

uoluptatibus et gule illecebris seruientes: et
per omnia deteriores sarabaytis. De quorum
omnium horum miserrima conuersatione: me
lius est silere quam loqui. His ergo omissis
ad cenobitarum fortissimum genus disponendum
adiuuante domino ueniamus **Qualis debeat esse abbatissa**

Abbatissa que preesse dig-
na est monasterio: semper meminisse
debet quod dicitur: et nomen maioris factis
implere. Christi enim uices agere creditur in
monasterio: quando ipsius uocatur prenomi
ne: dicente apostolo. Accepistis spiritum adoptio
nis filiorum: in quo clamamus abba pater.
Ideoque abbatissa nichil extra preceptum domini
quod absit debet aut docere aut constituere
aut iubere: sed iussio eius uel doctrina uelut
fermentum diuine iusticie in discipularum men
tibus conspergatur. Memor sit semper abba
tissa. quia doctrine sue uel discipularum obe
diencie: utrarumque rerum in tremendo iudicio
dei facienda erit discussio. Sciatque abbatis
sa culpe pastricis incumbere: quicquid in ouibus
pater familias utilitatis minus poterit in
uenire. Tantum iterum libera erit ut si inquie
to uel inobedienti gregi pastricis fuerit omnis

diligencia attribu[ta] et morbidis ear[um]
actib[us] universa fuerit cura exhibita
pastrix ear[um] in iudicio d[omi]ni absoluta di
cat cum p[ro]ph[et]a d[omi]no. Iusticiam tuam no[n] ab
scondi in corde meo: veritate[m] tua[m] et saluta
re tuu[m] dixi. Ipsi autem contempnentes:
spreverunt me. Et tunc tandem in obedien
tibus cure sue ovibus: pena sit eis preva
lens ipsa mors. **Lectio septima.**

Ergo cum aliqua suscipit nomen ab
batisse: duplici debet doctrina suis
preesse discipulabus: id est omnia bona
et s[an]c[t]a factis amplius quam verbis osten
dere: ut capacibus discipulabus mandata
d[omi]ni verbis proponat: duris vero ac sim
plicioribus factis suis divina precepta de
monstret. Omnia vero que discipulabus do
cuerit esse contraria: in suis factis indicet
non agenda: ne aliis predicans ipsa repro
ba inveniatur: nequando illi dicat deus
peccanti. Quare tu enarras iusticias me
as: et assumis testamentum meum p[er] os tuum.
Tu vero odisti disciplinam: et proiecisti ser
mones meos post te. Et qui in oculo fr[atr]is tui
festucam videbas. in tuo trabem

non intuitum. Non ab ea persona in monas
terio discernatur. Non una plus ametur
quam alia, nisi quam in bonis actibus aut
obedientia invenerit meliorem. Non prepo
natur ingenua ex servitio convertenti, nisi
alia rationabilis causa existat. Quod si ita
iusticia dictante, abbatisse visum fuerit, et
de cuiuslibet ordine id faciat. Sin alias propria
teneant loca, quia sive ancilla sive libera.
omnes in Christo unum sumus, et sub uno domino
equalem servitutis miliciam baiulamus,
quia non est apud deum personarum acceptio.
Solummodo in hac parte apud ipsum discerni
mur, si meliores ab aliis in bonis operibus
et humiliores inveniamur. Ergo equalis sit
ab ea omnibus caritas, una prebeatur om
nibus secundum merita disciplina. lectio viij:

In doctrina namque sua abbatissa apos
tolicam debet illam semper formam ser
vare, in qua dicit. Argue, obsecra, increpa,
id est miscens temporibus tempora, terrori
bus blandimenta. Dirum magistre, pium ma
tris ostendat affectum, id est indisciplinatas
et inquietas debet durius arguere, obedi
entes autem et mites et pacientes ut in melius

meere dey tijde de tyden / den vuercinde dey smelkaste

profanant obsecrare; negligentes autem et
contemptnentes ut increpet et corripiat am
monemus. Neque dissimulet peccata delinquen
tium; sed mox ut ceperint oriri, radicitus
ea ut prevalet amputet; memor periculi
hely sacerdotis de sylo. Et honestiores quidem
atque intelligibiles animos prima vel secunda
ammonitione verbis corripiat; improbas
et duras corde ac superbas vel inobedien
tes verberum vel corporis castigatione in
ipso initio peccati cohierceat; sciens scriptum:
Stultus verbis non corrigitur. Et iterum: Percute
filium tuum virga; et liberabis animam eius a morte.

Meminisse debet semper lectio ix
abbatissa quod est, meminisse quod di
citur; et scire quia cui plus committitur, plus
ab eo exigitur. Sciatque quam difficilem et ar
duam rem suscepit regere animas et multarum
servire moribus. Et aliam quidem blandimen
tis, aliam vero increpationibus, aliam suasio
nibus; et secundum uniuscuiusque qualitatem vel
intelligentiam generaliter ita se conformet
et aptet; ut non solum detrimenta gregis sibi
commissi non patiatur, verum in augmentatione
boni gregis gaudeat. Ante omnia ne dissi

mulans aut parum pendens salutē animarum
sibi cōmissarum: non plus gerens sollicitudi
nem de rebus transitoriis et terrenis atque ca
ducis: sed semp cogitet. quia animas susce
pit regendas: de quibus et racionē reditura
est. Et ne causetur de minori forte substanci
a: meminerit scriptū. Primū querite regnū
dei et iusticiam eius: et hec omnia adicientur
vobis. Et iterum. Nichil deest timentibus eū.
Sciatque quia qui suscipit animas regendas:
preparet se ad racionē reddendam. Et quan
tum sub cura sua sororum se habere sciverit nu
merū: agnoscat pro certo quia in die iudicii
ipsarum omnium est animarum dño redditura
racionem: sine dubio addita et sue anime.
Et ita timens semp futuram discussionem
pastoris de creditis ovibus: cum de alienis ra
ciociniis cavet: redditur de suis sollicita.
Et cum de ammonicionibus suis emendacio
nem aliis sub ministrat: ipsa efficitur a
viciis emendata. De adhibendis ad consilium sororibus

Quociens aliqua precipua agenda
sunt in monasterio: convocet abbatissa
omnem congregacionem: et dicat ipsa unde a
gitur. Et audiens consilium sororum: tractet apud

se. et quod utilius iudicaverit faciat. Ideo au
tem omnes ad consilium vocari diximus. quia
sepe iuniori dominus revelat quod melius est. Sic
autem sorores dent consilium cum omni humi
litatis subiectione ut non presumant proca
citer defendere. quod eis visum fuerit. sed ma
gis in abbatisse pendeat arbitrio. ut quod
salubrius iudicaverit esse cuncte obediant.
Sed sicut discipulabus convenit obedire ma
gistre. ita et ipsam provide et iuste condecet
cuncta disponere. In omnibus igitur omnes ma
gistram sequantur regulam. neque ab ea temere
declinetur a quoquam. Nulla in monasterio
sequatur proprii cordis voluntatem. neque
presumat quequam cum abbatissa sua proterve in
tus vel foris monasterio contendere. Quod
si presumpserit. regulari discipline subia
ceat. Ipsa tamen abbatissa cum timore dei et ob
servatione regule omnia faciat. sciens se
procul dubio de omnibus iudiciis suis equis
simo iudici deo rationem reddituram. Si qua
vero minora agenda sunt in monasterii uti
litatibus. seniorum tantum utatur consilio
sicut scriptum est. Omnia fac cum consilio et
post factum non penitebis. Que sunt instrumenta

In primis dn̄m ta bonoꝝ operum.
deum diligere ex toto corde et tota
anima. tota uirtute: deinde proximū sicut
tamquā se ipsum. Deinde non occidere. nō
adulterari. non facere furtū. non concupis
cere. non falsum testimoniū dicere. Honora
re omēs homines. et quod sibi q̄ fieri non
uult alii ne faciat. Abnegare semetipsum
sibi ut sequatur xp̄m. Corpus castigare.
delicias non amplecti. ieiuniū amare. pau
peres recreare. nudū uestire. infirmū uisi
tare. mortuū sepelire. in tribulatione sub
uenire. dolentem consolari. a seculi actibus
se facere alienum. nichil amori xp̄i prepo
nere. Iram non pficere. iracūdie tempus
non reseruare. dolum in corde nō tenere.
pacem falsam nō dare. caritatem nō dere
linquere. Non iurare ne forte piuret. ueri
tatem ex corde et ore proferre. malū pro
malo nō reddere. iniuriam nō facere. sed
et factam patienter sufferre. inimicos di
ligere. maledicentes se nō remaledicere. sed
magis benedicere. persecutionē ppter iusti
ciam sustinere. Non esse superbum. non ui
nolentum. non multum edacem. nō somnolentū

ram. non pigram. non murmuriosam. non
detractricem. Spem suam deo committere. bo
num in se aliquid cum uiderit. deo applicet non
sibi. malum uero a se semper factum sciat et sibi
reputet. Diem iudicii timere. gehennam expa
uescere. uitam eternam omni concupiscencia
spiritali desiderare. mortem ante oculos coti
die suspectam habere. Actus uite sue omni
hora custodire. in omni loco se deum respicere
pro certo sciat. Cogitaciones malas cordi
suo aduenientes. mox ad christum allidere. et
senioribus spiritualibus patefacere. Os suum
a malo uel prauo eloquio custodire. multum
loqui non amare. uerba uana aut risui ap
ta non loqui. risum multum aut excussum
non amare. sanctas lectiones libenter
audire. oracioni frequenter incumbere. mala
sua preterita cum lacrimis uel gemitu co
tidie [illegible] deo confiteri. de ipsis malis
de cetero emendare. desideria carnis non [illegible]
[illegible] odire. Preceptis
[illegible] in omnibus obedire. [illegible]
aliter quod absit agat memores illud do
minicum preceptum [illegible]
[illegible]

Dem [illegible]
[illegible]
[illegible] got
[illegible]
nicht van dem
[illegible]
die begierte des
vlassches nicht
vullenbrengen
[illegible]

antequam sit: sed prius esse ut verius dica
tur. Precepta dei factis cotidie adimplere:
castitatem amare: nullum odire: zelum et
invidiam non habere: contentionem non ama
re: elationem et iactantiam fugere: seniores
venerari: iuniores diligere: in Christi amore
pro inimicis orare: cum discordantibus ante so
lis occasum in pacem redire: et de dei mise
ricordia numquam desperare. Ecce hec sunt
instrumenta artis spiritalis: que cum fuerint
a nobis die noctuque incessabiliter adimple
ta. et in die iudicii reconsignata: illa merces
nobis a domino recompensabitur. quam ipse pro
misit: quod oculus non vidit nec auris audi
vit. nec in cor hominis ascendit: que prepara
vit deus hiis qui diligunt eum. Officina ve
ro ubi hec omnia diligenter operemur clau
stra sunt monasterii et stabilitas in congregatione.

Primus humilitatis
gradus est: obedientia sine mora. Hec
convenit hiis qui nichil sibi Christo carius ali
quid existimant. Propter servicium sanctum quod
professi sunt seu propter metum gehenne vel
gloriam vite eterne: mox ut aliquid im
peratum fuerit a maiore. ac si divinitus impe

nocatu
us dūs
mihi .
audit: t
tatim
m descr
quod age
obedien
quitur:
magistr
udonatu
r prius
triā grat
gustam
quis un
arbitrio
cupiēbu
quo iudic
abbatū
bro hcal
a dicit.
eius qu
a nunc eg
hi: s.qđ
dit. hic

retur moram pati in faciendo nesciunt. De
quibus dominus dicit. Ob auditu auris obedi
uit michi. Et iterum dicit doctoribus. Qui
uos audit: me audit. Ergo hetales relinquen
tes statim que sua sunt. et uoluntatem pro
priam deserentes: mox exoccupatis manibus.
et quod agebant imperfectum relinquentes: ui
cino obediencie pede iubentis uocem factis
sequuntur: et ueluti uno momento predic
ta magistri iussio. et perfecta discipule opera:
in uelocitate timoris dei. ambe res commu
niter cicius explicantur. Quibus ad uitam
eternam gradientibus amor incumbit: ideo
angustam uiam arripiunt. unde dominus ait:
angusta uia est que ducit ad uitam: ut non
suo arbitrio uiuentes uel desideriis suis et
uoluptatibus obedientes: sed ambulantes
alieno iudicio et imperio: in cenobiis degen
tes abbatem sibi preesse desiderant. Sine
dubio hetales illam domini imitantur sentenciam:
qua dicit. Non ueni facere uoluntatem meam:
sed eius qui misit me. Sed hec ipsa obedien
cia tunc acceptabilis erit deo et dulcis ho
minibus: si quod iubetur non trepide non tarde non
tepide. aut cum murmure uel cum responsione

nolentis efficiatur: quia obediencia que maioribus prebetur deo exhibetur. Ipse enim dixit. Qui vos audit: me audit. Et cum bono animo discipulabus preberi oportet: quia hylarem datorem diligit deus. Nam cum malo animo si obedit discipula: et non solum ore verum etiam in corde si murmuraverit: et si adimpleat iussionem: tamen acceptum iam non erit deo: qui cor respicit murmurantis. Et pro tali facto nullam consequitur gratiam: immo penam murmurancium incurrit: si non cum satisfactione emendaverit.

De taciturnitate.

Faciamus quod ait propheta. Dixi custodiam vias meas: ut non delinquam in lingua mea. Posui ori meo custodiam: obmutui et humiliatus sum: et silui a bonis. Hic ostendit propheta si a bonis eloquiis interdum propter taciturnitatem debet taceri: quanto magis a malis verbis propter penam peccati debet cessari. Ergo quamvis de bonis et sanctis et edificacionum eloquiis: perfectis discipulabus propter taciturnitatis gravitatem rara loquendi concedatur licencia: quia scriptum est. In multiloquio

quos: non effugies peccatum. Et alibi. Mors
et uita: in manibus lingue. Nam loqui et
docere magistram condecet: tacere et audi
re discipule conuenit. Et ideo si qua requiren
da sunt a priorissa cum omni humilitate et
subiectione reuerentie requirantur. Scurrili
tas uero. uel uerba ociosa et risum mouen
tia. eterna clausura in omnibus locis damp
namus et ad tale eloquium discipulam ape
rire os non permittimus. De humilitate.

Clamat nobis diuina scriptura dicens
Omnis qui se exaltat humiliabitur:
et qui se humiliat exaltabitur. Cum hec ergo
dicit: ostendit nobis omnem exaltationem
genus esse superbie: quod se cauere propheta in
dicat dicens. Domine non est exaltatum cor
meum: neque elati sunt oculi mei. Neque ambu
laui in magnis: neque in mirabilibus super
me. Sed quid? Si non humiliter sentiebam:
sed exaltaui animam meam: sicut ablactatus est
super matre sua. ita retribues in animam meam.
Unde sorores mee si summe humilitatis cul
men uolumus attingere: et ad exaltationem
illam celestem ad quam per presentis uite hu
militatem ascenditur: uolumus uelociter

peruenire: actibus nostris ascendentibus scala il-
la erigenda est que in sompno iacob ap-
paruit per quam ei descendentes et ascen-
dentes angeli monstrabantur. Non aliud sine
dubio descensus ille et ascensus a nobis in-
telligitur: nisi exaltacione descendere. et hu-
militate ascendere. Scala vero ipsa erecta
nostra est vita in seculo: que humiliato corde
a domino erigitur ad celum. latera enim eius
scale: dicimus nostrum corpus et animam. Inque
latera: diuersos gradus humilitatis vel
discipline euocacio diuina ascendendos in-
Primus itaque — 1us gradus. — seruit
humilitatis gradus est: si timorem
dei sibi quis ante oculos semper ponens ob-
liuionem omnino fugiat. et semper memor
sit omnium que precepit deus: qualiter con-
temnentes deum in gehennam pro peccatis
incidunt: et vitam que timentibus deum
preparata est: animo suo semper reuoluat.
custodiens se omni hora a peccatis et vicijs id
est cogitacionum. lingue. oculorum. manuum. pe-
dum. vel voluntatis proprie. sed et desideria
carnis amputare festinet. Estimet se homo
de celis a deo semper respici omni hora: et

facta sua omni loco ab aspectu diuinitatis uideri, et ab angelis deo omni hora renuntiari. Demonstrat hoc propheta cum in cogitationibus nostris ita deum semper presentem ostendit dicens. Scrutans corda et renes deus. Et item. Dominus nouit cogitationes hominum. Et item. Intellexisti cogitationes meas a longe; et quia cogitatio hominis confitebitur tibi. Nam ut sollicita sit circa cogitationes suas peruersas: dicat semper utilis frater in corde suo. Tunc ero immaculatus coram eo: si obseruauero me ab iniquitate mea. Voluntatem propriam ita facere prohibemur: cum dicat scriptura nobis. Et a uoluntatibus tuis auertere. Et item rogamus deum in oratione: ut fiat uoluntas eius in nobis. Docemur ergo merito non facere nostram uoluntatem: cum cauemus illud quod dicit sancta scriptura. Sunt uie que uidentur ab hominibus recte: quarum finis usque ad profundum inferni demergit. Et iterum cum cauemus illud quod de negligentibus dictum est. Corrupti sunt et abhominabiles facti sunt in uoluntatibus suis. In desideriis uero carnis ita nobis deum credamus semper esse presentem: cum dicit propheta

domino. Ante te omne desiderium meum. Cavendum
est ideo malum desiderium: quia mors secus
introitum delectationis posita est. Unde scriptu
ra precipit dicens. Post concupiscentias tuas
non eas. Ergo si oculi domini speculantur bonos
et malos: et dominus de celo semper respicit super
filios hominum. ut videat si est intelligens aut
requirens deum: et si ab angelis nobis deputa
tis cotidie domino factori nostro opera nostra nun
ciantur: cavendum est ergo omni hora soro
res sicut dicit in psalmo propheta ne nos decli
nantes in malum et inutiles factos aliqua
hora aspiciat deus et parcendo nobis in hoc
tempore quia pius est. et expectat nos con
verti in melius: dicat nobis in futuro.
Hec fecisti et tacui. Secundus.

Secundus humilitatis gradus est:
si propriam queque non amans volun
tatem desideria sua non delectetur implere:
sed vocem illam domini factis imitetur dicentis.
Non veni facere voluntatem meam: sed vo
luntatem eius qui misit me. Item dicit scrip
tura. Voluntas habet penam et necessitas pa
rit coronam.

Tercius humili- iii
tatis gradus est: ut queque pro dei

amore omni obediencia se subdat maiori:
imitans dominum de quo dicit apostolus. Factus est
obediens patri: usque ad mortem. iiii.

Quartus humilitatis gradus est: si in
ipsa obediencia duris et contrariis re-
bus. uel eciam irrogatis quibuslibet iniu-
riis tacita consciencia amplectatur: et susti-
nens non lassescat uel discedat: dicente scrip-
tura. Qui perseuerauerit usque in finem: hic
saluus erit. Item. Confortetur cor tuum: et
sustine dominum. Et ostendens fidelem pro domino
uniuersa eciam contraria sustinere debere.
dicit eciam ex persona sufferencium. Propter
te morte afficimur tota die: estimati sumus
sicut oues occisionis. Et securi de spe retri-
bucionis diuine subsecuntur gaudentes et
dicentes. Sed in his omnibus superamus
propter eum qui dilexit nos. Et item in alio
loco scriptura. Probasti nos inquid deus:
igne nos examinasti: sicut examinatur
argentum. Induxisti nos in laqueum: posu-
isti tribulaciones in dorso nostro. Et ut os-
tendat sub priore debere nos esse: sub-
sequitur dicens. Imposuisti homines super
capita nostra. Sed et preceptum domini in aduersis

et in iniuriis per paciencia adimplentes; que percusse maxillam prebent et aliam; auferenti tunicam dimittunt et pallium; angariate miliario vadunt et duo; cum paulo apostolo falsas sorores sustinent; et maledicentes se benedicunt.

Quintus humilitatis gradus est; si omnes cogitaciones malas cordi suo advenientes. vel mala a se absconse commissa; per humilem confessionem. abbati non celaverit suo. Hortans nos de hac re scriptura dicit. Revela domino viam tuam; et spera in eum. Et item dicit. Confitemini domino quoniam bonus; quoniam in seculum misericordia eius. Et item propheta. Delictum meum cognitum tibi feci; et iniusticias meas non operui. Dixi pronunciabo adversum me iniusticias meas domino; et tu remisisti impietatem cordis mei.

Sextus humilitatis gradus est; si omni vilitate vel extremitate contenta sit monacha; et ad omnia que sibi iniunguntur velud operariam malam et indignam se iudicet; dicens cum propheta. Ad nichilum redactus sum et nescivi; ut iumentum

tu factus sum apud te. et ego semper tecum.

Septimus humilitatis gradus est: si omnibus se inferiorem et viliorem non solum sua lingua pronunciet: sed etiam intimo cordis credat affectu: *affectu:* humilians se et dicens cum propheta. Ego autem sum vermis et non homo obprobrium hominum et abiectio plebis: exaltatus sum et humiliatus et confusus. Et item. Bonum mihi quod humiliasti me: ut discam mandata tua.

Octavus humilitatis gradus est: si *est: si* nichil agat monachus: nisi quod *quod com=* munis monasterii regula: vel maiorum *majorum* cohortantur exempla.

Nonus humilitatis gradus est: si linguam ad loquendum prohibeat *si lin=* *mo=* monachus et taciturnitatem habens usque ad interrogationem non loquatur: monstrante *ad inter=* *strante* scriptura. quia in multiloquio non effugietur peccatum: et quia vir linguosus non dirigetur super terram. *effugie=* *non diri=*

Decimus humilitatis gradus est: si non sit facilis ac promptus in risu: quia scriptum est. Stultus in risu exaltat

vocem suam.

Undecimus humilitatis gradus est si cum loquitur monachus leniter et sine risu, humiliter cum gravitate et pauca verba et racionabilia loquatur et non sit clamosus in voce quia scriptum est. Sapiens verbis innotescit paucis

Duodecimus humilitatis gradus est si non solum corde monachus sed etiam corpore [illegible] humilitatem videntibus se semper indicet, id est in opere, in oratorio, in monasterio, in orto [illegible], in via, in agro, vel ubicumque sedens, ambulans vel stans, inclinato sit semper capite, defixis in terram aspectibus, reum se omni hora de peccatis suis existimans, iam se tremendo iudicio dei presentari existimet, dicens semper [illegible] illud quod publicanus ille ewangelicus fixis in terram oculis dixit: Domine non sum dignus ego peccator levare oculos meos ad celum [illegible] cum propha. In curvatus sum et humiliatus sum usquequaque. Ergo his omnibus humilitatis gradibus ascensis monachus [illegible] mox ad [illegible] dei perveniet illam que foris mittit timorem, per quam universa que prius non sine formidine observabat

[illegible]

absque ullo labore velud naturaliter ex con-
suetudine incipit custodire. non iam timo-
re gehenne sed amore xpi. et consuetudine ip-
sa bona, et delectacione virtutum. que dominus iam
in operaria sua munda a viciis et peccatis
spiritu sancto dignabitur demonstrare. De offi-
Hyemis tempo // ciis diuinis in noctibus.
re. id est a kalendis nouembris usque
in pascha iuxta consideracionem racionis oc-
taua hora noctis surgendum est. ut modice
amplius de media nocte pausetur. et iam di-
geste surgant. Quod vero restat post vigi-
lias. a sororibus que psalterii vel lectionum ali-
quid indigent meditacioni inseruiatur. A
pascha autem usque ad supra dictas kalendas
nouembris sic temperetur hora vigiliarum agen-
da. ut paruissimo interuallo. quo sorores
ad necessaria nature exeant custodito. mox
matutini. qui incipiente luce agendi sunt sub-
sequantur. Quanti psalmi dicendi sint nocturnis horis.
Hyemis tempore premisso in primis
versu deus in adiutorium meum intende
domine ad adiuuandum me festina. in secundo ter di-
cendum domine labia mea aperies. et os meum
annunciabit laudem tuam. Cui subiungendus

est tercius psalmus . et gl'a. Post hunc psal
mus nonagesimus quartus cū antiphona .
aut certe decantandus. Inde sequatur ambro
sianū . deinde sex psalmi cū antiphonis. Quib;
dictis . dicto uersu benedicat abbatissa . et
sedentibus omnibus in scamnis. legantur
uicissim a sororibz in codice super analogi
um tres lectiones inter quas tria responso
ria cantantur. Post terciam uero lectionem .
que cantat dicat gl'am. Quā dum incipit
cantrix dicere . mox om̄s de sedilibus suis
surgant . ob honorem et reuerenciā sancte
trinitatis. Codices autem legantur in uigi
liis. tam ueteris testamenti quā noui diui
ne auctoritatis sed et exposiciones ear. que
a nominatissimis doctorum orthodoxis patri
bus facte sunt. Post has uero tres lectiones
cū responsoriis suis . sequantur reliqui sex
psalmi cū all'a canenda. Post hos lectio apos
toli sequatur ex corde recitanda . uersus et
supplicatio letanie id est kyrieleyson . et sic finian
tur uigilie nocturne

Qualiter estatis t'pe agat' noct'na laus

A pascha autem
usq; ad kalendas nouēbris omnis
ut supradictū est psalmodie quantitas tene

atur: excepto quod lectiones in codice propter
brevitatem noctium minime legantur, sed pro
ipsis tribus lectionibus una de veteri testa
mento memoriter dicatur. Quam breve res
ponsorium sequatur et reliqua omnia ut
dictum est impleantur: id est ut numquam
minus a duodecim psalmorum quantitate ad
vigilias nocturnas dicatur: excepto tertio
et nonagesimo quarto psalmo. Qualiter
dominicis diebus vigilie agantur

Dominico die
temperius surgatur ad vigilias. in
quibus vigiliis teneatur mensura: id est
modulatis ut supra disposuimus sex psal
mis et versu. residentibus cunctis disposite
et per ordinem in subsellijs. legantur in co
dice ut supra diximus quatuor lectiones
cum responsoriis suis: ubi tantum in quarto
dicatur a cantante gloria. Quam dum [illegible]
mox omnes cum reverentia surgant. Post
[illegible] lectiones. sequantur ex ordine [illegible]
psalmi cum antiphonis. sicut [illegible]
versu. Post quos iterum leg[illegible]
[illegible] lectiones cum respons[illegible]
[illegible]. Post quas [illegible]
[illegible] prophetis: que [illegible]

Que cantica cum alleluia psallantur. Dicto au
tem versu, et benedicente abbate: legantur
alie quatuor lectiones de novo testamento:
ordine quo supra. Post quartum autem respon
sorium: incipiat abbas ymnum Te deum laudamus.
Quo perdicto: legat abbas lectionem de ewan
gelio: cum honore et tremore stantibus omni
bus. Qua perlecta: respondeant omnes amen.
Et subsequatur mox abbas ymnum Te decet laus.
Et data benedictione: incipiant matutinos.
Qui ordo vigiliarum: omni tempore tam esta
tis quam hyemis. equaliter in die dominico te
neatur: nisi forte quod absit tardius sur
gatur: et aliquid de lectionibus breviandum est
aut responsoriis. Quod tamen omnino ca
veatur: ne proveniat. Quod si contigerit:
digne inde satis faciat deo in oratorio. per
cuius evenerit neglectum. Qualiter matu

In matutinis // tinorum sollempnitas agatur
dominico die. in primis dicatur sexagesimus
sextus psalmus sine antiphona: in directum.
Post quem dicatur quinquagesimus cum
alleluia. Post quem: dicatur centesimus septimus
et sexagesimus secundus. Inde benedictiones et
laudes. Deinde lectio una apocalypsis ex corde: et respon

sorium. ambrosianum. versus. canticum de evan-
gelio. letania et completum est. Qualiter priva-
Diebus autem // tis diebus matutini agantur.
privatis, matutinorum sollempnitas ita
agatur: id est sexagesimus sextus psalmus.
dicatur sine antiphona subtrahendo modice
sicut dominica: ut omnes occurrant ad quinqua-
gesimum qui cum antiphona dicitur. Post quem
alii duo psalmi dicantur secundum consuetudinem:
id est secunda feria quintus et tricesimus quin-
tus. Tercia feria: quadragesimus secundus:
et quinquagesimus sextus. Quarta feria sexa-
gesimus tertius: et sexagesimus quartus.
Quinta feria: octogesimus septimus et octo-
gesimus nonus. Sexta feria: septuagesimus
quintus et nonagesimus primus. Sabbato au-
tem centesimus quadragesimus secundus: et can-
ticum deuteronomii quod dividatur in duas glorias.
Nam ceteris diebus canticum unumquodque die
suo ex prophetis. sicut psallit ecclesia romana:
dicatur. Post hec sequantur laudes: deinde
lectio una apostoli memoriter recitanda:
responsorium: ambrosianum: versus: cantic-
um de evangelio: letania et completum est.
Plane agenda matutina et [illegible]

transeat aliquando nisi in ultimo ordine
oratio dominica omnibus audientibus dicatur.
a priorissa propter scandalorum spina que o-
riri solent: ut conveniente per ipsius orationis
sponsionem qua dicunt. Dimitte nobis debita
nostra sicut et nos dimittimus debitoribus
nostris. purgent se ab huiusmodi vitio. Cete-
ris vero agendis: ultima pars eius orationis
dicatur: ut ab omnibus respondeatur sed li-
bera nos a malo. **Qualiter in sanctorum natali-**
In sanctorum vero **cius vigilie agantur**
festivitatibus. vel omnibus sollempnita-
tibus. sicut diximus dominico die agendum
ita agatur: excepto quod psalmi aut anti-
phone vel lectiones ad ipsum diem pertinentes
dicantur. Modus autem suprascriptus teneatur.
A sancto **Quibus temporibus alleluia dicatur.**
pascha usque ad penthecosten sine in-
termissione dicatur alleluia. tam in psalmis quam
in responsoriis. A penthecosten autem usque
ad caput quadragesime omnibus noctibus
cum sex posterioribus psalmis tantum ad noctur-
nos dicatur. Omni vero dominica extra qua-
dragesimam. cantica matutinas prima
tertia. sexta. nonaque cum alleluia dicatur. vespera

uero cum antiphona. Responsoria uero numquam cum alleluia dicantur, nisi a pascha usque ad penthecosten.

Qualiter diuina opera per diem agantur

Ut ait propheta: Sepcies in die laudem dixi tibi. Qui septenarius sacratus numerus a nobis sic implebitur, si matutino, prime, tercie, sexte, none, uespere, nostre seruitutis officia persoluamus: quia de hys horis dicit propheta: Sepcies in die laudem dixi tibi. Nam de nocturnis uigiliis: item ipse propheta ait: Media nocte surgebam ad confitendum tibi. Ergo hiis temporibus referamus laudes creatori nostro super iudicia iusticie sue: id est matutinis, prima, tercia, sexta, nona, uespera, completorio: et nocte surgamus ad confitendum ei.

Quanti psalmi per easdem horas dicendi sunt.

Iam de nocturnis uel matutinis digessimus ordinem psalmodie: nunc de sequentibus horis uideamus. Prima hora dicantur psalmi tres singillatim: et non sub una gloria. Hymnus eiusdem hore, post uersum Deus in adiutorium meum intende, antequam psalmi incipiantur. Post expletionem uero trium psalmorum recitetur lectio una: uersus ...

et misse sint. Tercia uero sexta et nona item
eo ordine celebretur oracio. id est uersus.
ympni earundem horarum terni psalmi. lectio
uersus. kyrieleyson. et misse sint. Si congregacio
maior fuerit. cum antiphonis. Si uero minor.
indirectum psallantur. Vespertina autem syn
axis. quatuor psalmis cum antiphonis termi
netur. Post quos psalmos. lectio recitan
da est. Inde responsorium. ambrosianum. uer
sus. canticum de ewangelio. letania et oracio
dominica. et fiant misse. Completorium autem
trium psalmorum dictione terminetur. Qui
psalmi. directanei sine antiphona dicendi
sunt. Post quos ympnus eiusdem hore. lec
cio una. uersus. kyrieleyson. benedictio. et misse
fiant. Quo ordine psalmi dicendi sint.

In primis semper diurnis horis dicatur
uersus deus in adiutorium meum intende. et
gloria. Inde ympnus uniuscuiusque hore. De
inde prima hora dominica. dicenda quatuor
capitula psalmi centesimi octaui decimi.
Reliquis uero horis. id est tercia sexta. no
na. terna capitula suprascripti psalmi cen
tesimi octaui decimi dicantur. Ad primam
autem secunde ferie. dicantur tres psalmi. id est

primus et secundus et sextus. Et ita per singulos
dies ad primam usque ad dominicam dicantur per
ordinem terni psalmi usque ad nonum decimum
psalmum. Ita sane ut nonus psalmus et septi-
mus decimus dividantur in duas glorias.
Et sic fiat ut ad vigilias dominica semper a
vicesimo incipiatur. Ad terciam vero sextam
et nonam secunde ferie. nouem capitula que residua
sunt de centesimo octauo decimo psalmo.
ipsa terna per easdem horas dicantur. Expen-
so igitur psalmo centesimo octauo decimo duo-
bus diebus. id est dominica et secunda feria. tercia
feria iam ad terciam sextam vel nonam psal-
lantur terni psalmi a centesimo nono deci-
mo usque ad vicesimum septimum psalmi nouem.
Qui psalmi semper usque ad dominicam per easdem
horas repetantur. ympnorum [illegible]
lectionum vel versuum disposicione [illegible]
cunctis diebus servata. Et [illegible]
dominica a centesimo octauo [illegible]
Vespera autem cotidie [illegible]
modulacione canantur. [illegible]
antur a centesimo nono usque [illegible]
quadragesimum septimum exceptis [illegible]
diversis horis ex eis sequestrantur.

a centesimo septimo decimo usque ad cente
simum uicesimum septimum. et centesimo tri
cesimo tertio et centesimo quadragesimo
secundo. Reliqui omnes in uespera dicendi
sunt. Et quia minus ueniunt tres psal
mi. ideo diuidendi sunt qui in numero su
pradicto. fortiores inueniuntur id est cente
simus tricesimus octauus. et centesimus qua
dragesimus quartus. Centesimus uero sex
tus decimus quia paruus est cum centesimo
quinto decimo coniungatur. Digesto ergo
ordine psalmorum uespertinorum. reliqua id est
lectiones responsoria. ympni. uersus. uel
canticum. sicut supra taxauimus impleantur.
Ad completorium autem item psalmi repetan
tur cotidie. id est quartus nonagesimus.
et centesimus tricesimus tertius. Disposito
ordine psalmodie diurne. reliqui omnes
psalmi qui supersunt equaliter diuidantur
in septem noctium uigilias partiendo scilicet
qui inter eos prolixiores sunt psalmi. et
duodecim per unamquamque constituant noctem.
Hoc precipue commonentes. ut si cui for
te hec distributio psalmorum displicuerit or
dinet si melius aliter iudicauerit. Dum

mosis io
psalter
magnita
semper a
minis in
nouit in
minas con
nulli psa
nos. imo
apidi in
mamus. D
Ubiqz cre
ciam
bonos
sine aliqu
ad opus di
ores simu
in timore
in conspect
considerem
conspectu d
sic stemus a
at voci n
alia
aliquis

quam modis id attendatur ut omni ebdo-
mada psalterium ex integro numero centum
quinquaginta psalmorum psallantur et dominico
die semper a capite repetantur ad vigilias.
quia nimis inertem devotionis sue servitium
ostendunt monachi, qui minus psalterio
cum canticis consuetudinariis per septimana
circulum psallunt dum legamus sanctos pa-
tres nostros. uno die hoc strenue implesse quod
nos tepidi utinam septimana integra per-
solvamus. De disciplina psallendi.

Ubique credimus divinam esse presen-
ciam et oculos domini in omni loco spe-
culari bonos et malos. maxime tamen
hoc sine aliqua dubitacione credamus:
cum ad opus divinum assistimus. Ideo semper
memores simus quod ait propheta Servite
domino in timore. Et iterum Psallite sapienter.
Et in conspectu angelorum psallam tibi. Er-
go consideremus qualiter oporteat nos
in conspectu divinitatis et angelorum esse
et sic stemus ad psallendum ut mens nostra con-
cordet voci nostre. De reverencia orationis.

Si cum hominibus potentibus volumus
aliqua suggerere non presumimus

nisi cum humilitate et reverencia: quanto magis domino deo universorum cum omni humilitate et [illegible] et puritatis devocione supplicandum est. Et non in multiloquio: sed in puritate cordis et compunctione lacrimarum nos exaudiri sciamus. Et ideo brevis debet esse et pura oracio: nisi forte ex affectu inspiracionis divine gracie protendatur. In conventu tamen omnino brevietur oracio et facto signo a priorissa omnes pariter surgant.

De decanabus monasterii.

Si maior fuerit congregacio: eligantur de ipsis sorores boni testimonii. et sancte conversacionis: et constituantur decane: que sollicitudinem gerant super decanias suas in omnia secundum mandata dei et precepta abbatisse sue. Que decane tales eligantur: in quibus secura abbatissa partiatur onera sua. Et non eligantur per ordinem: sed secundum vite meritum et sapiencie doctrinam. Quod si quia ex eis aliqua inflata superbia reperta fuerit reprehensibilis: correpta semel et iterum atque tercio si emendare noluerit deiciatur: et alia que digna est in loco eius

succedat. Et de preposita eadem constituimus

Singule **Quomodo dormiant monache.**

per singula lecta dormiant. lectisterni-
mia pro modo conversacionis secundum dispo-
sicionem abbatisse sue accipiant. Si potest fie-
ri: omnes in uno loco dormiant. Si autem
multitudo non sinit: dene aut vicene cum
senioribus que super eas sollicite sint pausent.
Candela iugiter in eadem cella ardeat usque
mane. Vestite dormiant et cincte cingulis
aut funibus: cultellos ad latus non ha-
beant dum dormiunt: ne forte per somnum
vulnerentur dormientes. Et ut parate sint
monache semper: et facto signo absque mo-
ra surgentes festinent se invicem prevenire
ad opus dei. cum omni tamen gravitate et
modestia. Adolescenciores sorores iuxta se
non habeant lecta: sed permixte cum senio-
ribus. Surgentes vero ad opus dei. invicem
se moderate cohortentur propter somnu-
lentarum excusaciones. **De excommunicacione culparum.**

Si qua soror contumax
aut inobediens aut superba aut
murmurans vel in aliquo contraria exi-
stens sancte regule et preceptis seniorum suarum

contemptrix reperta fuerit: hec secundum domi
num preceptū ammoneatur semel et secundo:
secrete a senioribus suis. Si non emendaue
rit: obiurgetur publice coram omnibus.
Si vero neque sic correxerit: si intelligit qua
lis pena sit: excōmunicacioni subiaceat.
Sin autem improba est: vindicte corporali
subiaceat. Qualis debet esse modus excō

Secundū modum. municacionis
culpe: excōmunicacionis vel disci
pline debet extendi mensura. Qui culpa
rū modus: in abbatisse pendeat iudicio.
Si qua tamen soror in levioribus culpis in
venitur: a mense participacione privetur.
Privata autem a mense consorcio ista erit
racio: ut in oratorio psalmū aut antipho
nam non imponat neque lectionem recitet us
que ad satisfactionem. Refectionē autē cibi
post sororū refectionem sola accipiat: ut
si verbi gracia sorores reficiunt sexta ho
ra illa soror nona. Si sorores nona: illa
vespera: usque dum satisfactione congrua
veniā consequatur. De gravioribus culpis

Ea autem soror que gravioris culpe
noxa tenetur: suspendatur a mensa

simul. et ab oratorio. Nulla ei soror in nul
la iungatur consortio: neque in colloquio. So
la sit ad opus sibi iniunctum: persistens in
penitentie luctu: sciens illam terribilem
apostoli sententiam dicentis. tradidi huius
modi hominem satane. in interitum carnis
ut spiritus saluus sit in die domini. Cibi autem
refectionem sola percipiat: mensura vel hora
qua preuiderit abbatissa ei competere. Nec
a quoquam benedicatur transeunte: nec
cibus qui ei datur

De hiis que sine iussione iungunt se excommunicatis

Si qua soror presumpserit sine iussione ab
batisse. sorori excommunicati quolibet modo
se iungere. aut loqui cum ea vel mandatum
ei dirigere: similem sortiatur excommunica
cionis vindictam

Qualiter sollicita sit abbatissa circa excommunicatas

Omni sollicitudine curam gerat abbatissa
circa delinquentes sorores: quia non est
opus sanis medicus sed male habentibus
Et ideo uti debet omni modo ut sapiens
medicus: immittat quasi occultas conso
latrices senpectas id est seniores sapien
tes sorores: que quasi secrete consolentur

sororem fluctuantem: et provocent eam
ne habundantiori tristicia absorbeatur: sed
sicut ait apostolus confirmetur in ea cari-
tas et oretur pro ea ab omnibus. Magno-
pere enim debet sollicitudinem gerere abba-
tissa: et omni sagacitate et industria cura-
re: ne aliquam de ovibus sibi creditis per-
dat. Noverit enim se infirmarum curam susce-
pisse animarum: non super sanas tyrannidem:
et metuat prophete comminationem per quam
dicit deus. Quod crassum videbatis assume-
batis: et quod debile erat proiciebatis. Et
pastoris boni pium imitetur exemplum qui
relictis nonaginta novem ovibus in monti-
bus: abiit unam ovem que erraverat querere.
Cuius infirmitati in tantum compassus
est: ut eam in sacris humeris suis digna-
retur imponere: et sic reportare ad gregem.

De hiis que sepius correpte non emendaverint.

Si qua soror frequenter correpta pro
qualibet culpa si etiam excommunica-
ta non emendaverit: acrior ei accedat cor-
reptio: id est ut verberum vindicta in eam
procedat. Quod si nec ita correxerit: aut
forte quod absit in superbiam elata etiam

desistere noluerit opera sua. tunc abba
tissa faciat quod sapiens medicus. Si ex
hibuit fomenta. si unguenta ad hortatio
num. si medicamenta divinarum scripturarum
si ad ultimum ustionem excommunicationis
vel plagas virgarum. et iam si viderit nichil
suam prevalere industriam. adhibeat eti
am quod maius est suam et omnium soro
rum pro ea orationem. ut dominus qui om
nia potest operetur salutem circa in
firmam sororem. Quod si nec isto modo
sanata fuerit. tunc iam abbatissa uta
tur ferro abscisionis ut ait apostolus. Au
ferte malum a vobis. Et iterum. Infidelis si
discedit discedat. ne una ovis morbida
omnem gregem contaminet.

Si debeant iterum recipi sorores exeuntes de monasterio.

Soror que proprio vicio egreditur vel
proicitur de monasterio. si reverti
voluerit. spondeat prius omnem emenda
cionem vicii pro quo egressa est. et sic in
ultimo gradu recipiatur ut ex hoc eius
humilitas comprobetur. Quod si denuo exie
rit usque tertio recipiatur. Jam vero postea
sciat omnem sibi reversionis aditum dene

gari. **De puellis minori etate quomodo corripiantur.**

Omnis etas uel intellectus
propias debet habere mensuras.
Ideoque quociens pueri uel adolescenciores
etate. aut que minus intelligere possunt
quanta pena sit excommunicacionis: hec ta
les dum delinquunt. aut ieiuniis affligan
tur. aut acris uerberibus coherceantur ut
sanentur.

De cellararia monasterij

Cellararia monasterij eligatur
de congregacione sapiens maturi
ris moribus. sobria. non multum edax.
non elata. non turbulenta. non iniuriosa.
non tarda. non prodiga. sed timens deum.
que omni congregacioni sit sicut mater.
Curam gerat de omnibus. Sine iussione ab
batisse: nichil faciat. Que iubentur custo
diat. Sorores non contristet. Siqua autem
soror ab ea forte aliquid irracionabiliter
postulat. non spernendo eam contristet.
sed racionabiliter postulat non spernendo
eam contristet: sed racionabiliter cum hu
militate male petenti deneget. Animam
suam custodiat: memor semper illius apos
tolici. quia qui bene ministrauerit: gradum

bonum sibi acquirit. Infirmorum. infantum. hospi
tum pauperumque. cum omni sollicitudine curam
gerat: sciens procul dubio. quia pro hys om
nibus in die iudicii racionem redditura est.
Omnia uasa monasterii cunctamque sub
stanciam: ac si altaris uasa sacrata conspi
ciat. Nichil ducat neglegendum. neque auari
cie studeat: neque prodiga sit aut stirpatrix
substancie monasterii: sed omnia mensura
te faciat. et secundum iussionem abbatisse. Hu
militatem ante omnia habeat. Et cui sub
stancia non est que tribuatur: sermo respon
sionis porrigatur bonus: sicut scriptum est.
Sermo bonus: super datum optimum. Omnia
que ei iniunxerit abbatissa: ipsa habeat
sub cura sua. A quibus prohibuerit: non cum
presumat. Sororibus constitutam annonam
sine aliquo typho uel mora offerat: ut non
scandalizentur diuini memor eloquii quid
mereatur qui scandalizauerit unum de pu
sillis. Si congregacio maior fuerit: sola
cia ei dentur. a quibus adiuta. et ipsa equo
animo impleat officium sibi commissum. Ho
ris competentibus dentur que danda sunt
et petantur que petenda sunt: ut nemo

perturbetur neque contristetur in domo dei.

De ferramentis vel rebus monasterii.

Substancia monasterii in ferramentis
vel vestibus. seu quibuslibet rebus pro
uideat abbatissa sorores. de quarum vita vel
moribus secura sit: et eis singula ut utile
iudicauerit consignet custodienda atque re
colligenda. Ex quibus abbatissa breuem
teneat: ut dum sibi in ipsa assignata soro
res uicissim succedunt. sciat quid dat. aut
quid recipit. Si qua autem sordide aut ne
glienter res monasterii tractauerit: corri
piatur. Si non emendauerit: disciplinae re
gulari subiaceat.

Si debeant monache proprium aliquid habere.

Precipue hoc
uicium radicitus amputetur de mo
nasterio. ne qua presumat aliquid dare
aut accipere sine iussione abbatisse. neque ali
quid habere proprium: nullam omnino rem:
neque codicem. neque tabulas. neque graphium:
sed nihil omnino: quippe quibus nec corpo
ra sua nec uoluntates. licet habere in propria
potestate. Omnia uero necessaria a matre
monasterii sperare: nec quicquam liceat ha
bere: quod abbatissa non dederit aut permi

sere. Omnia sint omnibus communia. ut scri-
ptum est. nec quisquam suum aliquid esse dicat
vel presumat. Quod si quisquam huic nequissi-
mo vicio deprehensus fuerit delectari. admo-
neatur semel et iterum. Si non emendaverit
correpcioni subiaceat. **Si omnes equaliter debeant necessaria accipere**

Sicut scrip-
tum est. dividebatur singulis. pro ut
cuique opus erat. Ubi non dicimus. ut perso-
narum quod absit accepcio sit. sed infirmitatum
consideracio. Ubi qui minus indiget agat
deo gracias. et non contristetur. Qui vero
plus indiget humilietur pro infirmitate. et
non extollatur pro misericordia. et ita om-
nia membra erunt in pace. Ante omnia
ne murmuracionis malum pro qualicumque
causa in aliquo qualicumque verbo vel signi-
ficacione appareat. Quod si deprehensus fue-
rit quisquam. districtiori disciplina subiaceat.

De septimanariis coquine.

Fratres
sic sibi invicem serviant ut nullus ex-
cusetur a coquine officio. nisi aut egritudi-
ne. aut in causa gravis utilitatis quis oc-
cupatus fuerit. quia exinde maior merces
acquiritur. Imbecillibus autem [illegible] procuren-

solacia ut non cum tristicia hoc faciant. sed
habeant omnes solacia secundum modum congre
gationis. aut positionem loci. Si maior con
gregatio fuerit. celleraria excuset a coquin
na. uel si que ut diximus maioribus utili
tatibus occupantur. Cetere uero sibi sub ca
ritate inuicem seruiant. Egressura de septi
mana. sabbato munditias faciat. Lintea
mina quibus sibi sorores manus aut pedes
tergunt. lauent. Vasa ministerii sui munda.
et sana cellerarie reconsignet. Que cella
raria item intranti consignet. ut sciat quod
dat aut quid recipit. Septimanarie autem
ante unam horam refectionis. accipiant
super statutam annonam singulos biberes et
panem. ut hora refectionis sine murmura
cione et graui labore seruiant sororibus
suis in diebus autem sollempnibus. usque
ad missas sustineant. Intrantes et exeuntes
ebdomadarie in oratorio mox matutinis
finitis dominica. omnium genibus prouo
luantur. postulantes pro se orari. Egredien
tes autem de septimana. dicant hunc versum.
Benedictus es domine deus. qui adiuuasti
me et consolatus es me. Quo dicto

versum accipiat benedictionem egrediens. Sub-
sequatur autem ingrediens et dicat. Deus
in adiutorium meum intende. Domine ad adiuvandum
me festina. Et hoc item tercio repetatur ab
omnibus. Et accepta benedictione ingrediatur.

Infirmarum De infirmis sororibus

Infirmarum autem cura ante omnia et super omnia
adhibenda est: ut sicut revera Christo. ita eis
serviatur: quia ipse dixit. Infirmus fui et
visitastis me. Et quod fecistis uni de his
minimis meis michi fecistis. Sed et ipse infir-
me considerent in honorem dei sibi serviri:
et non superfluitate sua contristent sorores
servientes sibi. Que tamen patienter portan-
de sunt: quia de talibus copiosior merces
acquiritur. Ergo cura maxima sit abbatisse:
ne aliquam negligentiam patiantur. Quibus
sororibus infirmis sit cella super se deputata:
et servitrix timens deum et diligens ac solli-
cita. Balnearum usus: infirmis quotiens ex-
pedit offeratur. Sanis autem et maxime iu-
venibus tardius concedatur. Sed et carnium
esus infirmis omnino debilibus pro re[illegible]-
paratione concedatur. At ubi melioratae [illegible]-
rint a carnibus more solito omnes ab[illegible]

ant. Cura autem maxima sit abbatisse: ne a cellarariis aut seruitricibus negligantur infirme: quia ad ipsam respicit: quicquid ad discipulabus delinquitur. De senibus uel infantibus

Licet ipsa natura humana trahatur ad misericordiam in his etatibus. senum uidelicet et infantum: tamen et regule auctoritas eis prospiciat. Consideretur semper in eis inbecillitas: et nullatenus in eis districtio regule teneatur in alimentis: sed sit in eis pia consideratio: et preueniant horas canonicas. De ebdomadaria lectrice

Mensis sororum edentium: lectio deesse non debet. Nec fortuito casu que arripuerit codicem legere audeat ibi: sed lectura tota ebdomada: dominica ingrediatur. Que ingrediens post missas et communionem petat ab omnibus pro se orari ut auertat ab ipsa deus spiritum elacionis et dicatur hic uersus in oratorio tercio ab omnibus: ipsa tamen incipiente. Domine labia mea aperies: et os meum annunciabit laudem tuam. Et sic accepta benedictione: ingrediatur ad legendum. Summumque silencium fiat ad mensam: ut

null
asil
ome
mun
rali
in an
sicp
alur
aū fi
aliqu
mad
piar
et ne
Poste
et ce
pero
S
lere
duo
tibus
etre
ria c
[illegible]
zum

nullius mussitacio uel uox nisi solius legentis sibi audiatur. Que uero necessaria sint comedentibus et bibentibus sic sibi inuicem ministrent sorores ut nulla indigeat petere aliquid. Si quid tamen opus fuerit sonitu cuiuscumque signi pocius petatur quam uoce. Nec presumat ibi aliqua de ipsa lectione aut aliunde quicquam referre ne detur occasio: nisi forte priorissa pro edificacione uoluerit aliquid breuiter dicere. Soror autem ebdomadaria accipiat mixtum priusquam incipiat legere propter communionem sanctam et ne forte graue sit ei ieiunium sustinere. Postea autem cum coquine ebdomadariis et seruitricibus reficiat. Sorores autem non per ordinem legant sed que edificent audientes.

De mensura ciborum.

Sufficere credimus ad refectionem cottidianam tam sexte quam none omnibus mensis cocta duo pulmentaria pro diuersarum infirmitatibus: ut forte que ex uno non poterit edere: ex alio reficiatur. Ergo duo pulmentaria cocta: sororibus omnibus sufficiant. Et si fuerint inde poma aut nascencia leguminum addatur et tercium. Panis libra

una pro pensa sufficiat in die: siue una sit re
fectio: siue prandii et cene. Quod si cenature
sunt: de eadem libra tercia pars a cellararia
reseruetur reddenda cenaturis. Quod si labor
forte factus fuerit maior: in arbitrio et po
testate abbatisse erit si expediat augeri: re
mota pre omnibus crapula ut nunquam
monache subripiat indigeries: quia nichil
sic contrarium est omni christiano. quomodo cra
pula: sicut ait dominus noster. Videte ne grauen
tur corda uestra in crapula et ebrietate.
Pueris uero minori etate non eadem serue
tur quantitas: sed minor quam maioribus:
seruata in omnibus parcitate. Carnium
quadrupedum omnimodo ab omnibus ab
stineatur comestio preter omnino debiles
et egrotas.

De mensura potus.

Unaqueque proprium habet donum ex deo:
alia sic alia uero sic. Et ideo cum aliqua
scrupulositate a nobis mensura uictus a
liarum constituitur. Tamen infirmarum
considerantes inbecillitatem credimus emi
nam uini per singulas sufficere per diem.
Quibus autem donat deus tolerantiam
abstinentie propriam se habituras mercedem

sciant. Quod si aut loci necessitas. aut la
bor aut ardor estatis amplius poposcerit:
in arbitrio priorisse consistat. considerans
in omnibus. ne subrepat sacietas vel ebrie
tas. Licet legamus vinū omnino monacho
rum non esse: sed quia nostris temporibus id
monachis persuaderi non potest: saltem vel
hoc consentiamus. ut nō usqz ad sacietatem
bibamus sed parcius: quia vinū aposta
tare facit etiā sapientes. Ubi autem necessi
tas loci exposcit. ut nec supra scripta men
sura inveniri possit: aut multo minus.
aut ex toto nichil: benedicant deū que ibi
habitant et non murmurent. Hoc autem
omnia ad monentes: ut absqz murmura
cione sint sorores. Quibus horis oporte

A pascha usqz ad pēthe // at reficere
costen ad sextam reficiant sorores:
et ad seram cenent. A penthecoste autem
tota estate si labores agrorum non habent
monache: aut nimietas estatis non per
turbat: quarta et sexta feria ieiunent
usqz ad nonam. Reliquis diebus: ad sex
tam prandeant. Que prandii sexta si
opera in agris habuerint. aut estatis

feruor nimius fuerit continuanda erit; et
in abbatisse sit prouidencia. Et sic omnia
temperet atque disponat qualiter anime sal
uentur; et quod faciunt sorores absque ulla
murmuracione faciant. Ab idibus autem
septembris usque ad capud quadragesime;
ad nonam semper reficiant. In quadragesima
uero usque ad pascha; ad uesperam reficiant.
Ipsa tamen uespera sic agatur; ut lumine
lucerne non indigeant reficientes; sed luce
adhuc diei omnia consummentur. Sed et omni
tempore. siue cene. siue refectionis. hora sic
temperetur; ut cum luce fiant omnia. Ut post

completorium nemo loquatur

Omni tem
pore silencio debent studere monache;
maxime tamen nocturnis horis. Et ideo
omni tempore siue ieiunii siue prandii; si
tempus fuerit prandii. mox ut surrexerint
a cena sedeant omnes in unum locum; et legat
una collaciones. uel uitas patrum; uel certe
aliud. quod edificet audientes. Non autem
eptaticum aut regum; quia infirmis intel
lectibus non erit utile illa hora hanc scrip
turam audire; aliis uero horis legantur.
Si autem ieiunii dies fuerit; dicta uespera

parvo intervallo mox accedant ad lectionem
collationum ut diximus: et lectis quatuor aut
quinque foliis vel quantum hora permiserit.
omnibus in unum occurrentibus per hanc mo
ram lectionis: si qua forte in assignato sibi
commisso fuerit occupata occurrat. Omnes
ergo in unum congregate compleant. Et ex
euntes a completorio: nulla sit licentia denu
o cuiquam loqui aliquid. Quod si inventa
fuerit quequam hanc prevaricari taciturni
tatis regulam: graviori vindicte subiace
at. excepto si necessitas hospitum supvene
rit: aut forte abbatissa alicui aliquid iusse
rit. Quod tamen et ipsum: cum summa
gravitate et moderatione honestissime fiat.

De his que ad opus dei vel ad mensam tarde occurrerint

Ad horam divini
officii mox ut auditum fuerit signum:
relictis omnibus quecumque fuerint in mani
bus: summa cum festinatione curratur. Sic
gravitate tamen: ut non scurrilitas inve
niat fomitem. Ergo nichil operi dei pre
ponatur. Quod si qua ad nocturnas vigi
lias post gloriam psalmi nonagesimi quar
ti quem propter hoc omnino protrahendo

et morose uolumus dici occurrerit. non stet in ordine suo in choro sed ultima omnium stet. aut in loco quem talibus neglegentibus seorsum constituerit abbatissa. ut uideatur ab ipsa uel ab omnibus. usque dum expleto opere dei publica satisfactione peniteat. Ideo autem eas in ultimo aut seorsum iudicauimus debere stare. ut uise ab omnibus. uel pro ipsa uerecundia sua emendent. Nam si foris oratorium remaneat. erit forte talis. que se aut recollocet et dormiat aut certe sedeat foris uel fabulis uacet ne detur occasio maligna. Sed ingrediatur intus. ut nec totum perdat. et de reliquo emendetur. Diurnis autem horis que ad opus dei post uersum et gloriam primi psalmi qui post uersum dicitur occurrerit. lege qua superius diximus in ultimo stet loco. Nec presumat sociari choro psallentium usque ad satisfactionem. nisi forte abbatissa licentiam dederit permissione sua. ita tamen ut satisfaciat rea ex hoc. Ad horam uero refectionis. que ante uersum non occurrerit ut simul omnes dicant uersum et orent. et sub uno simul omnes accedant ad mensam. que per negligentiam suam aut

initium non occurrerit : usque ad secundam vicem .
propter id corripiatur. Si denuo non emenda
uerit : non permittatur ad mense communis
participacionem : sed sequestrata a consorcio
omnium reficiat sola : ablata ei porcione sua
vinum : usque ad satisfactionem et emendacionem .
Similiter autem paciatur : que ad illum versum
non fuerit presens . qui post cibum dicitur . Et ne
presumat ante statutam horam aut postea
quicquam cibi aut potus presumere. Sed et
sicui aliquid offertur a priorissa . et accipe
re renuerit : hora qua desideraverit hoc
quod prius recusavit aut aliud omnino non
accipiat : usque ad emendacionem congruam .

De his que excommunicantur quomodo satis faciant

Que pro gravioribus cul
pis ab oratorio et a mensa excommu
nicantur : hora qua opus dei in oratorio per
celebratur ante fores oratorii prostrata ia
ceat nichil dicens : nisi tantum posito in ter
ra capite strata prona omnium de oratorio
exeuncium pedibus : et hoc tam diu faciat .
usque dum abbatissa iudicaverit satis factum
esse . Que dum iussa ab abbatissa venerit :
provoluat se ante pedes ipsius abbatisse

deinde omnium uestigiis: et oret pro ea. Et tunc si iusserit abbatissa: recipiatur in choro uel ordine quo abbatissa decreuerit. Ita plane: ut psalmum aut lectionem. uel aliud quod non presumat in oratorio imponere: nisi iterum abbatissa iubeat. Et omnibus horis dum completur opus dei proiciat se in terra in loco quo stat. et sic satisfaciat: usque dum ei iubeat abbatissa. ut requiescat iam ab hac satisfactione. Que uero pro culpis leuibus excommunicantur tantum a mensa: in oratorio satisfaciant. usque ad iussionem abbatisse. Hoc semper faciant: usque dum benedicat et dicat sufficit.

De hiis que falluntur in oratorio

Si qua dum pronunciat psalmum aut responsorium. aut antiphonam. uel lectionem fallitur: nisi per satisfactionem ibi coram omnibus humiliata fuerit: maiori uindicte subiaceat. Quippe que noluit humilitate corrigere quod neglegentia deliquit. Infantes uero: pro tali culpa uapulent.

De hiis que in aliquibus leuibus rebus delinquunt.

Si qua dum in labore. quouis in coquina. in cellario. in ministerio. in pistrino. in orto. in ar

te aliquis dum laborat. uel in quocumque loco a
liquid deliquerit. aut fregerit quippiam. aut
perdiderit. uel quid excesserit + ubi: et non ueni + ubi
ens continuo ante abbatissam uel congre
gationem. ipsa ultro satis fecerit et prodide
rit delictum suum: dum per alium cognitum fuerit.
maiori emendacioni subiaceat. Si anime
uero peccati causa fuerit latens tantum ab
batisse aut spiritualibus senioribus patefa
ciat: que sciant curare sua uulnera. et alie
na non detegere ac publicare. De significan

Nunciandia ho // da hora operis dei.
ra operis dei. die noctuque cura sit ab
batisse: aut ipsa nunciare: aut tali sollicite
sorori iniungat hanc curam: ut omnia ho
ris competentibus compleantur. Psalmos autem
uel antiphonas post abbatissam ordine
suo quibus iussum fuerit: imponant. Canta
re autem aut legere non presumat nisi que
potest ipsum officium implere: ut edificentur
audientes. Quod cum humilitate et grauita
te ac tremore faciant: et cui iusserit abba
tissa. De opere manuum cottidiano.

Ociositas inimica est anime. Et ideo
certis temporibus occupari debent

sorores in labore manuum. tertiis iterum horis
in lectione diuina. Ideoque hac dispositione
credimus utraque tempora ordinari. id est
ut a pascha usque ad kalendas octobris. ma
ne exeuntes a prima. usque ad horam pene
quartam laborent. quod necessarium fuerit.
Ab hora autem quarta usque ad horam quasi
sextam. lectioni uacent. Post sextam autem
surgentes a mensa pausent in lectis suis
cum omni silencio. aut forte que uoluerit le
gere. sic sibi legat ut aliam non inquietet.
Et agatur nona temperius. mediante oc
taua hora. et iterum quod faciendum est operetur
usque ad uesperam. Si autem necessitas loci
aut paupertas exegerit. ut ad fruges colli
gendas per se occupentur non contristen
tur. quia tunc uere monachi sunt. si de la
bore manuum suarum uiuunt. sicut et patres
nostri et apostoli. Omnia tamen mensura
te fiant. propter pusillanimes. Diuisio.

A kalendis autem octobris usque ad
caput quadragesime. usque ad horam
secundam plenam lectioni uacent. Hora
secunda agatur tercia. et usque horam nonam
omnes in opus suum laborent. quod eis in

iniungitur. Facto autem primo signo hore
none: disiungant se ab opere suo singule
ut sint parate dum secundum signum pulsaue
rit. Post refectionem autem uacent lectionibus
suis: aut psalmis. Item.

In quadragesime uero diebus a mane us
que ad terciam plenam lectioni uacent; et usque
ad decimam plenam operentur. quod eis iniun
gitur In quibus diebus quadragesime ac
cipiant omnes singule codices de bybliothe
ca: quos per ordinem ex integro legant.
Qui codices: in capite quadragesime dandi
sunt. Ante omnia sane deputetur una aut
due seniores que circueant monasterium horis
quibus uacant sorores lectioni: et uideant
ne forte inueniatur soror accidiosa que uacet
ocio aut fabulis. et non est intenta lectioni:
et non solum sibi inutilis est: sed eciam alias
extollit. Hec talis si quod absit reperta
fuerit corripiatur semel et secundo. Si non
emendauerit: correptioni regulari subia
ceat. et taliter ut cetere metum habeant.
Neque soror ad sororem iungatur horis in
competentibus. Dominico die lectioni ua
cent omnes: exceptis hiis que uariis officiis

deputate sunt. Si qua vero ita negligens et
desidiosa fuerit ut non velit aut non pos
sit meditari aut legere: iniungatur ei opus
quod faciat: ut non vacet. Sororibus infir
mis aut delicatis talis opera vel ars iniun
gatur: ut nec ociose sint nec violencia la
boris opprimantur: ut effugentur. Quarum
imbecillitas: ab abbatissa consideranda est.

De observacione quadragesime.

Licet om
ni tempore vita monache quadrage
sime observationem debet habere: tamen quia
paucarum est ista virtus ideo suademus istis
diebus quadragesime omni puritate vitam
suam custodire: id est omnes pariter negli
gencias aliorum temporum hiis diebus sanctis
diluere. Quod tunc digne fit: si ab omnibus
viciis nos temperemus: oracioni cum fletibus
lectioni et compunctioni cordis atque abstinen
cie operam demus. Ergo hiis diebus augea
mus nobis aliquid ad solitum pensum servi
tutis nostre: oraciones peculiares, ciborum
et potus abstinentiam. Et unaquaque super
mensuram sibi indictam aliquid propria
voluntate cum gaudio sancti spiritus offe
rat deo: id est subtrahat corpori suo de cibo.

de potu. de sompno. de loquacitate. de scur
rilitate; et cum spiritalis desiderii gaudio
sanctum pascha expectet. Hoc ipsum tamen quod
unaqueque offert abbatisse sue suggerat.
ut cum eius fiat oratione et voluntate. quia
quod sine permissione matris spiritualis.
fit presumpcioni deputabitur et vane glo
rie. non mercedi. Ergo cum voluntate abba
tisse: omnia facienda sunt.

De sororibus que longe ab oratorio laborant vel in via sunt.

Sorores que omnino longe sunt in la
bore et non possunt occurrere ho
ra competenti ad oratorium. et abbatis
sa hoc perpendit quia ita est: agant ibi
dem opus dei ubi operantur cum tremore
divino flectentes genua. Similiter que in
itinere directe sunt. non eas pretereant
hore constitute. sed ut possunt agant sibi.
et servitutis pensum non negligant reddere.

De sororibus que non satis longe proficiscuntur.

Sorores que pro quovis responso pro
ficiscuntur et ea die sperant reuer
ti ad monasterium non presumant foris
manducare etiam si a quoquo nimis omnino ro
gatur. nisi forte ab abbatissa sua eis pre

cipiatur. Quod si aliter fecerint: excommuni
nicentur. **De oratorio monasterii.**

Oratorium hoc sit quod dicitur: nec
ibi quicquam aliud geratur aut con
datur. Expleto opere dei omnes cum summo
silentio exeant: et agatur reverentia deo:
ut soror que forte sibi peculiariter vult
orare: non impediatur alterius improbita
te. Sed et si altera vult sibi forte secretius
orare simpliciter intret et oret: non in cla
mosa voce: sed in lacrimis et intentione cor
dis. Ergo que simile opus non fecerit non
permittatur expleto opere dei remorari in
oratorio: sicut dictum est. ne alia impedimen
tum paciatur. **De hospitibus suscipiendis.**

Omnes supervenientes hospites tamquam
Christus suscipiantur: quia ipse dicturus
est. hospes fui: et suscepistis me. Et
omnibus congruus honor exhibeatur:
maxime tamen domesticis fidei et peregri
nis. Ut nunciatus fuerit hospes occurratur
ei a priorissa vel a sororibus. cum omni of
ficio caritatis et primitus orent pariter:
et sic sibi socientur in pace. Quod pacis
osculum non prius offeratur nisi oratione

premissa : propter illusiones diabolicas.
In ipsa autem salutacione : omnis exhibe
atur humilitas. Omnibus uenientibus
siue discedentibus hospitibus inclinato ca
pite uel prostrato omni corpore in terra
xpc in eis adoretur. Suscepti autem hospi
tes ducantur ad oracionem : et postea sedeat
cum eis priorissa. aut cui iusserit ipsa. le
gatur coram hospite lex diuina ut edifice
tur : et post hec ei omnis exhibeatur hu
manitas. Ieiunium a priorissa frangatur
propter hospitem : nisi forte precipuus sit
dies ieiunij qui non possit uiolari. Soro
res autem : consuetudinem ieiuniorum prose
quantur. Aquam in manibus abbatissa
hospitibus det. Pedes uero hospitibus om
nibus tam abbatissa quam cuncta congre
gacio lauet. Quibus lotis : dicant hunc
uersum. Suscepimus deus misericordiam
tuam : in medio templi tui. Pauperum et
peregrinorum maxime susceptio omni cura
sollicitudine exhibeatur : quia [illegible] xpc ma
gis suscipitur. Nam diuitum [illegible] ipse
sibi exigit honorem. Coquina abbatisse [illegible]
hospitum per se sit : ut in [illegible] ho[illegible]

uenientes hospites: qui numquam desunt monasterio: non inquietent sorores. In quam coquinam ad annum ingrediantur due sorores: que ipsum officium bene impleant. Quibus ut indigent solacia ammunistrentur eis: ut absque murmuracione seruiant. Et iterum quando occupationem minorem habent: exeant ubi eis imperatur in opera. Et non solum in ipsis sed et in omnibus officiis monasterii ista sit consideracio. ut quando indigent solacio administret eis: et iterum quando uacant obediant imperanti. Item et cellam hospitum habeat assignatam soror cuius animam timor dei possideat: ubi sint lectistrati sufficienter: et domus dei a sapientibus sapienter administretur. Hospitibus autem cui non precipitur nullatenus societur neque colloquatur. Sed si obuiauerit aut uiderit: salutatis humiliter ut dictum est: et petita benedictione pertranseat: dicens non licere sibi colloqui cum hospite. Ut non debeat monacha litteras nec eulogia accipere.

Nullatenus liceat monache. neque a parentibus suis neque a quoquam hominum. nec sibi inuicem litteras aut eulogias uel quelibet munuscula accipere

munuscula

+ munuscula accipere

aut dare sine precepto abbatisse. Quod si e-
tiam a parentibus suis ei quicquam directum
fuerit: non presumat suscipere illud: nisi pri-
us fuerit indicatum abbatisse. Quod si iusserit
suscipi: in abbatisse sit potestate cui iubeat il-
lud dari. Et non contristetur soror cui forte
directum fuerit: ut non detur occasio diabolo.
Que autem aliter presumpserit: discipline
regulari subiaceat. **De indumentis sororum.**

Vestimenta sororibus secundum locorum
qualitatem ubi habitant. uel aerum
temperiem dentur: quia in frigidis regioni- temperium
bus amplius indigetur: in calidis uero mi-
nus. Hec ergo consideratio: penes abbatis-
sam est. Nos tamen mediocribus locis suf-
ficere credimus monachabus per singulas
cucullam et tunicam: cucullam in hieme uil-
losam. in estate puram et uetustam; et sca-
pulare propter opera. Indumenta pedum:
pedules et caligas. De quarum rerum omnium
colore aut grossitudine non causentur mo-
nache: sed quales inueniri possunt in pro-
uincia qua habitant; aut quod uilius com-
parari potest. Abbatissa autem de mensu-
ra prouideat ut non sint curta ipsa uesti-

menta utentibus eas sed mensurata. Accipi
entes noua uetera semper reddant in presenti
reponenda in uestiario propter pauperes.
Sufficit enim monache duas tunicas. et duas
cucullas habere propter noctes: et propter
lauare ipsas res. Iam quod supra fuerit super
fluum est amputari debet. Et pedules et quod
cumque uetustum reddant: dum accipiunt nouum.
Et cuculle et tunice sint aliquanto hiis quas
habere solite sunt: modice meliores. Quas
exeuntes in uiam accipiant de uestiario: et
reuertentes restituant. Stramenta autem
lectorum sufficiant: matta sagum lena. et ca
pitale. Que tamen lecta frequenter ab ab
batissa scrutanda sunt propter opus peculi
are; ne inueniatur. Et si cui inuentum fue
rit quod ab abbatissa non acceperit: gra
uissime discipline subiaceat. Et ut hoc ui
cium peculiaritatis radicitus amputetur:
dentur ab abbatissa omnia que necessaria
sunt: id est cuculla. tunica: pedules: cali
ge: cultellus: graphium: acus. mappula ta
bule; ut omnis excusacio auferatur neces
sitatis. A qua tamen abbatissa semper consi
deretur illa sententia actuum apostolorum: quia

dabantur singulis prout cuique opus erat.
Ita ergo et abbatissa consideret infirmitates
indigencium: non malam voluntatem inviden
cium. In omnibus tamen iudiciis suis: dei re
tribucionem cogitet. De mensa abbatisse.

Mensa abbatisse: cum peregrinis et
hospitibus sit semper. Quociens tamen
minus sunt hospites: quas vult de sororibus
vocare in ipsius sit potestate. Seniores ta
men unam aut duas semper cum sororibus dimit
tendum providet: propter disciplinam. De arti
ficibus monasterii.

Artifices si sunt in
monasterio: cum omni humilitate
faciant ipsas artes: si tamen iusserit ab
batissa. Quod si aliqua ex eis extollitur
pro sciencia artis sue eo quod videatur a
liquid conferre monasterio: hec talis evel
latur ab ipsa arte. et denuo per eam non tran
seat: nisi humiliate ei iterum abbatissa iube
at. Si quid vero ex operibus artificum ve
nundandum est: videant ipse per quarum manus
transigenda sint ne aliquam fraudem pre
sumant inferre. Memorentur semper
ananie et saphire: ne forte mortem quam
illi in corpore pertulerunt hanc iste vel omnis

que aliquam fraudem de rebus monasterii fecerint in anima paciantur. In ipsis autem preciis non surripiat avaricie malum. Sed semper aliquantulum vilius detur quam ab aliis secularibus: ut in omnibus glorificetur deus.

De disciplina suscipiendarum sororum.

Noviter veniens que ad conversionem non ei facilis tribuatur ingressus. Sed sicut ait apostolus probate spiritus si ex deo sint. Ergo si veniens perseveraverit pulsans et illatas sibi iniurias et difficultatem ingressus post quatuor aut quinque dies visa fuerit patienter portare et persistere peticioni sue: annuatur ei ingressus: et sit in cella hospitum paucis diebus. Postea autem sit in cella noviciarum: ubi meditetur et manducet et dormiat. Et senior ei talis deputetur que apta sit ad lucrandas animas. que super eam omnino curiose intendat: et sollicita sit si vere deum querit. si sollicita est ad opus dei: ad obedienciam ad obprobria. Predicentur ei dura et aspera: per que itur ad deum. Et si promiserit de stabilitate sua perseveranciam: post duorum mensium circulum legatur ei hec regula per ordinem

et dicatur ei. Ecce lex: sub qua militare uis.
Si potes obseruare ingredere: si uero potes
libera discede. Si adhuc steterit: tunc duca
tur in supra dictam cellam nouiciarum. et iterum
probetur in omni paciencia. Et post sex men
sium circuitum relegatur ei regula: ut sciat ad
quod ingrediatur. Et si adhuc stat: post
quatuor menses iterum relegatur ei eadem re
gula. Et si habita de liberacione promiserit
se omnia custodire. et cuncta sibi imperata
seruare: tunc suscipiatur in congregacione.
sciens lege regule. constitutum quod ei ex illa
die non liceat de monasterio egredi: nec col
lum excutere de sub iugo regule: quam sub
tam morosa de liberacione licuit excusare.
Suscipienda autem in oratorio coram omnibus
promittat de stabilitate sua. et conuersione
morum suorum. et obediencia coram deo et sanct
is eius: ut si aliquando aliter fecerit a deo
se dampnandam sciat quam irridet. De
qua promissione sua faciat peticionem ad
nomen sanctorum quorum reliquie ibi sunt: et
abbatisse presentis. Quam peticionem manu
sua scribat: aut certe si non scit litteras
altera ab ea rogata scribat: et illa nouicia

signum faciat, et manu sua eam super altare
ponat. Quam dum posuerit, incipiat ipsa no
vicia mox hunc versum. Suscipe me domine
secundum eloquium tuum et vivam, et ne confundas
me ab exspectatione mea. Quem versum om
nis congregatio tertio respondeat, adiungen
tes gloria patri. Tunc ipsa soror novicia pro
sternatur singularum pedibus ut orent pro ea,
et iam ex illa die in congregatione reputetur.
Res si quas habet, aut eroget prius paupe
ribus, aut facta sollempniter donatione con
ferat monasterio, nichil sibi reservans ex om
nibus, quippe que ex illa die nec proprii corpo
ris potestatem habituram se sciat. Mox ergo
in oratorio exuatur rebus propriis quibus
vestita est, et induatur rebus monasterii.
Illa autem vestimenta quibus exuitur repo
nantur in vestiario reservanda, ut si aliquando
suadente diabolo consenserit ut egrediatur
de monasterio quod absit tunc exuta rebus
monasterii proiciatur. Illam tamen petitio
nem quam desuper altare abbatissa tulit non
recipiat, sed in monasterio reservetur. De
filiabus nobilium vel pauperum quomodo
Siquis forte nobilium suscipiantur.

offert filiam suam deo in monasterio. Si ipsa puella minori etate est. parentes eius faciant ipsam peticionem quam supra diximus. et cum oblacione ipsam peticionem. et manus puelle inuoluant in palla altaris. et sic eam offerant. De rebus autem suis aut in presenti peticione promittant sub iure iurando. quod per se nunquam per suspectam personam. nec quolibet modo ei aliquando aliquid dent. aut tribuant occasionem habendi. vel certe si hoc facere voluerint. et aliquid offerre voluerint in elemosinam monasterio donationem. reservato sibi si ita voluerint usufructuario. Itaque ita omnia observantur. ut nulla suspicio remaneat puelle per quam decepta. quod absit perire possit. quod experimento didicimus. Similiter autem et pauperes faciant. Qui vero ex toto nichil habent. simpliciter peticionem faciant. et cum oblacione offerant filiam suam coram testibus.

De monachabus peregrinis quomodo suscipiantur. 2

Si qua monacha peregrina de longinquis provinciis supervenerit. si pro hospite voluerit in monasterio habitare et contenta fuerit con

suetudine loci quam invenerit: et non super
fluitate sua perturbat monasterium: sed simpli
citer contenta est quod invenerit: suscipiatur
quanto tempore cupit. Si qua sane rationabi
liter aut cum humilitate caritatis reprehen
derit: tractet abbatissa prudenter: ne forte
ad hoc ipsum eam dominus direxerit. Si ve
ro postea voluerit stabilitatem suam firma
re: non renuatur talis voluntas: et maxi
me quia tempore hospitalitatis potuit eius
vita dinosci. Quod si superflua aut vitiosa
tempore hospitalitatis reperta fuerit non solum
non debet sociari corpori monasterii: verum
etiam dicatur ei honeste ut discedat ne eius
miseria etiam alie vitientur. Quod si non
fuerit talis que mereatur proici: non solum
si petierit suscipiatur congregationi socia
ta verum etiam suadeatur ut stet: ut eius
exemplo alie erudiantur: et quia in omni
loco uni domino servitur: uni regi militatur. Quam
si etiam talem perspexerit abbatissa. liceat
eam in superiori aliquantulum constituere loco.
Non solum autem monacham: sed et de supra
dictis gradibus sacerdotum vel clericorum sta
bilire potest abbatissa in maiori quam ingre

ditur loco: si eor talem perspexerit uitam
esse. Caueat autem abbatissa ne aliquando
de alio noto monasterio monacham ad ha
bitandū suscipiat. sine consensu abbatisse
eius aut litteris cōmendatī: quia scriptum
est. Quod tibi non uis fieri: alij ne feceris.

Siquis **De sacerdotibꝫ monasterij.**

abbas sibi presbiterꝫ aut diaconem
ordinari pecierit: de suis eligat qui dignus
sit sacerdocio fungi. Ordinatus autem caue
at elacionem aut superbiam: nec quicquam
presumat. nisi quod ei ab abbate precipi
tur: sciens se multomagis. discipline regula
ri subdendū. Nec occasione sacerdocij obliuis
catur regule obedienciam et disciplinam:
sed magis ac magis in deum proficiat. Locū
uero illum semper attendat quo ingressus ē
monasteriū preter officiū altaris: et si forte
electio congregacionis et uoluntas abbatis
pro uite merito eū promouere uoluerit. Qui
tamen regulam a decanis uel a prepositis
constitutam: sciat se seruare. Quod si aliter
presumpserit nō ut sacerdos sed rebellio iudi
cetur. Et sepe ammonitus si non correxe
rit: etiam episcopus adhibeatur in testi

monitum. Quod si nec sic emendauerit: clares
centibus culpis proiciatur de monasterio: si
tamen talis fuerit eius contumacia: ut sub
di aut obedire regule nolit. **De ordinibus monasterii.**

Ordines suos ita in mo
nasterio conseruent. ut conuersionis
tempus. et uite meritum discernit: utque abba
tissa constituerit. Que abbatissa non contur
bet gregem sibi commissum: nec quasi libera
utens potestate. iniuste disponat aliquid: sed
cogitet semper quia de omnibus iudiciis suis
et operibus suis. redditura est deo rationem.
Ergo secundum ordines suos quos constituerit
uel quos habuerint ipse sorores sic accedant
ad pacem: ad communionem: ad psalmum impo
nendum: in choro standum. Et in omnibus omni
no locis etas non discernatur in ordine nec
preiudicet: quia samuel et daniel pueri presbiteros
iudicauerunt. Ergo exceptis his quas
ut diximus altiori consilio abbatissa pretule
rit aut degradauerit certis ex causis: reliqua
omnes ut conuertuntur ita sint: ut uerbi gra
tia que secunda hora diei uenerit in monaste
rio: iuniorem se nouerit illius esse que pri
ma hora uenit diei: cuiuslibet etatis aut

aut dignitatis sit. Puellis vero per omnia ab
omnibus disciplina conservetur. Iuniores igitur
seniores suas honorent. Priores iuniores su-
as diligant. In ipsa appellatione nominum nul-
li liceat aliam puro nomine appellare, sed pri-
ores iuniores suas sorores nominent, iunio-
res autem priores suas dominas vocent, quod in-
telligitur materna reverentia. Abbatissa au-
tem quia vices Christi agere creditur, domna et
abbatissa vocetur, non sua assumptione, sed
honore et amore Christi. Ipsa autem cogitet et sic
se exhibeat ut digna sit tali honore. Ubicumque
autem sibi obviant sorores, iunior a priore
benedictionem petat. Transeunte maiore iuni-
or surgat et det ei locum sedendi. Nec presu-
mat iunior consedere nisi precipiat senior sua,
ut fiat quod scriptum est honore invicem pre-
venientes. Puelle parvule vel adolescentes
in oratorio vel ad mensas cum disciplina or-
dines suos consequantur. Foris autem vel ubi-
ubi custodiam et disciplinam habeant usque dum ad intel-
ligibilem etatem perveniant. De ordinanda abbatissa.

In abbatisse ordinatione semper illa
consideretur ratio, ut hec constituatur
quam sibi omnis cohors congregationis secun-

dum timorem dei; sive etiam pars quamvis
parva congregationis saniori consilio ele-
gerit. Vite autem merito et sapientie doctrina
eligatur que ordinanda est; etiam si ultima
fuerit ordine congregationis. Quod si etiam
omnis congregatio vitiis suis quod absit con-
sentientem personam pari consilio elegerit; et
vitia ipsa aliquatenus in notitiam pervenerit
episcopi ad cuius diocesim pertinet ipse locus. vel
abbatibus. vel christianis vicinis claruerint;
prohibeant pravorum prevalere consensum; et
domui dei dignam constituant dispensatricem;
scientes se pro hoc recepturos mercedem bonam
si illud caste et zelo dei faciant; sicut econtrario
si peccatum si negligant. Ordinata autem abba-
tissa cogitet semper quale onus susceperit; et
cui redditura est rationem villicationis sue.
Sciatque sibi oportere prodesse magis quam
preesse. Oportet ergo eam esse doctam in lege
divina; ut sciat et sit unde proferat nova
et vetera. Castam; sobriam; misericordem;
humilem; et semper superexaltet misericordiam iu-
dicio. ut idem ipsa consequatur. Oderit vi-
tia. diligat sorores. In ipsa autem correptio-
ne prudenter agat. ne quid nimis; ne dum

nimis ne dum vult radere eruginem frangatur vas.
Suamque fragilitatem semper suspectus sit et me-
mineret calamum quassatum non conterendum.
In quibus non dicimus ut permittat nutriri
vicia, sed prudenter et cum caritate ea ampu-
tet, prout viderit cuique expedire, sicut iam
diximus. Et studeat plus amari quam timeri.
Non sit turbulentus et anxius non sit zelotipus
et nimis suspitiose: quia numquam requiescit.
In ipsis autem imperiis suis sit providus et
consideratus: sive secundum deum sive secundum
seculum sint. Opera que iniungit discernat
et temperet cogitans discretionem sancti iacob
dicentis. Si greges meos plus in ambulando
fecero laborare: morientur cuncti una die.
Hec ergo et alia testimonia discretionis ma-
tris virtutum sumens, sic omnia temperet: ut
et fortes sint que cupiant: et infirmi non
refugiant. Et precipue ut presentem regulam
in omnibus conservet: ut dum bene
ministraverit: audiat a domino quod servus bo-
nus. qui erogavit triticum conservis suis:
in tempore suo. Amen dico vobis ait: super
omnia bona sua constituet eum. De
preposito monasterii.
Sepius quidem

contingit. ut per ordinacionem preposite scan
dala grauia in monasteriis oriantur. dum
sint aliquę maligno spiritu superbie infla
te. estimantes se secundas abbatissas esse. as
sumentes sibi tyrannidem. scandala nutriunt
et dissensiones in congregacione faciunt.
et maxime in illis locis ubi ab eodem sacer
dote uel ab eis abbatibus qui abbatissam
ordinant. ab ipsis etiam et preposita ordi
natur. Quod quam sit absurdum facile
aduertitur. quia ab ipso inicio ordinacionis
materia ei datur superbiendi. dum ei sugge
ritur a cogitacionibus suis. exutam eam es
se a potestate abbatisse sue quia ab ipsis
ordinata est a quibus et abbatissa. Hinc
suscitantur inuidie. ire. rixe. detractiones.
emulaciones. dissensiones. exordinaciones
ut dum contraria sibi abbatissa preposita
que sentiunt. et ipsarum necesse est sub hac
dissensione animas periclitari. et hee que
sub ipsis sunt dum adulantur partibus.
eunt in perdicionem. Cuius periculi malum
illas respicit in capite. que talibus in ordi
nacione se fecerunt auctores. Ideo nos pre
uidimus expedire propter pacis caritatis

[illegible]

custodiam: in abbatis pendere arbi-
trio ordinationem monasterii sui. Et si potest fie-
ri: per decanos ordinetur ut ante disposuimus
omnis utilitas monasterii. prout abbas
disposuerit. ut dum pluribus commit-
titur: unus non superbiat. Quod si aut locus
expetit aut congregatio petierit rationa-
biliter cum humilitate et abbas iudicauerit
expedire: quemcumque elegerit abbas cum consi-
lio fratrum timentium deum ordinet ipse sibi
prepositum. Qui tamen prepositus illa agat
cum reuerentia que ab abbate suo ei in-
iuncta fuerint nichil contra abbatis uo-
luntatem et ordinationem faciens. quia quan-
tum prelatus est ceteris ita eum oportet
sollicitius obseruare precepta regule. Qui
prepositus si repertus fuerit uitiosus aut ela-
tione deceptus: superbire aut contemptor
sancte regule fuerit comprobatus: admonea-
tur uerbis usque quater. Si non emenda-
uerit: adhibeatur ei correptio discipline regu-
laris. Quod si neque sic correxerit: tunc de-
iciatur de ordine prepositure et alius qui
dignus est in loco eius subrogetur. Quod
et si postea in congregatione quietus et

obediens non fuerit: etiam de monasterio
expellatur. Cogitet tamen abbatissa se de
omnibus iudiciis suis deo reddituram rationem:
ne forte invidie aut zeli flamma urat animam.

Ad portam **De ostiaria monasterii.**
monasterii ponatur senex sapiens:
que sciat accipere responsum et reddere: cuius
maturitas non sinat eam vagari. Que
portaria cellam debet habere iuxta portam
ut venientes semper presentem inveniant
a qua responsum accipiant: et mox ut ali
quis pulsaverit. aut pauper clamaverit:
deo gratias respondeat aut benedic. et
cum omni mansuetudine timoris dei: respon
sum reddat festinanter cum fervore cari
tatis. Que portaria si indiget solatio: iu
niorem sororem accipiat. Monasterium autem
si possit fieri. ita debet construi: ut omnia
necessaria. id est aqua molendinum. ortus
pistrinum. vel artes diverse intra monaste
rium exerceantur: ut non sit necessitas mo
nachabus vagandi foras: quia omnino
non expedit animabus earum. Hanc autem
regulam sepius volumus in congrega
tione legi: ut ne qua soror de ignorantia

exruset. **De sororibus in via directis.**

Dirigende sorores in via omnium sororum vel abbatisse se orationi commendent: et semper ad orationem ultimam operis dei commemoratio omnium absentium fiat. Revertentes autem de via sorores: ipso die quo redeunt per omnes horas canonicas dum expletur opus dei. prostrate solo oratorii. ab omnibus petant orationem propter excessus: ne quid forte surripuerit in via visus aut auditus male rei aut ociosi sermonis. Nec presumat quequam alii referre quecumque foris monasterium viderit aut audierit: quia plurima destructio est. Quod si qua presumpserit: regulari vindicte subiaceat. Similiter et que presumpserit claustra monasterii egredi vel quocumque ire: vel quippiam quamvis parvum sine iussione abbatisse facere.

Si sorori impossibilia iniungantur.

Si cui sorori aliqua forte gravia aut impossibilia iniunguntur: suscipiat quidem iubentis imperium cum omni mansuetudine et obediencia. Quod si omnino virium suarum mensuram viderit pondus oneris excedere: impossibilitatis sue causas

ei que sibi pre est pacienter et oportune
suggerat: non superbiendo aut contradicen-
do. Quod si post suggestionem suam in sua
sententia prioris imperium perduraverit:
sciat iunior ita sibi expedire et ex caritate
confidens de adiutorio dei obediat. **Ut in**
monasterio nō presumat altera alteram de
fendere

Precavendum est ne quavis
occasione presumat altera alteram de
fendere monacham in monasterio aut qua
si tueri: etiam si qualibet consanguinitatis
propinquitate iungantur. Nec quolibet mo
do id a monachabus presumatur: quia ex
inde gravissima scandalorum occasio oriri po
test. Quod si qua hec transgressa fuerit: a
crius coherceatur. **Ut non presumat quequam**
aliam cedere.

Vitetur in monaste
rio omnis presumpcionis occasio. [illegible]
[illegible] constituimus ut nulli liceat quem
quam sororum suarum excommunicare aut
cedere: nisi cui potestas ab abbatissa data
fuerit. Peccantes autem coram omnibus ar
guantur ut cetere metum habeant. [illegible]
[illegible]
[illegible]

den kinderen tot grote [illegible]
[illegible]
[illegible]

diligatur ab omnibus. Sed et hoc cum omni me-
sura et ratione. Nam in fortiori etate que p(re)-
sumpserit aliquatenus sine [illegible] precep-
to abbatisse vel in ipsis infantibus sine dis-
cretione exarserit: discipline regulari subia-
ceat: quia scriptum est. Quod tibi non vis fieri:
alii ne feceris. Ut obedientes sibi invicem sint sorores.

Obedientie bonum non
solum abbatisse exhibendum est: sed etiam
sibi invicem obediunt sorores: scientes per
hanc obedientie viam se ituras ad deum. Pre-
misso ergo abbatisse aut preposite, que ab
ea constituuntur imperio: cui non permittimus pri-
vata imperia preponi: de cetero omnes iuniores
prioribus suis omni caritate et sollicitudine
obediant. Quod si qua contentiosa reperitur
corripiatur. Si qua autem soror pro quavis
minima causa ab abbatissa vel a quacumque
priorissa sua corripitur quolibet modo, vel
si leviter senserit animum priorisse alicuius
contra se iratum vel commotum quamvis modice:
mox sine mora tamdiu prostrata in terra [illegible]
ante pedes eius iaceat satisfaciens [illegible]
benedictione sanetur illa commotio. Quod si
que contempserit facere: aut corporali [illegible]

dicte subiaceat. aut si contumax fuerit: de monasterio expellatur.

De bono zelo quem debent monache habere.

Sicut est zelus amaritudinis malus qui separat a deo et ducit ad infernum: ita est zelus bonus qui separat a viciis. et ducit ad deum: et ad vitam eternam. Hunc ergo zelum feruentissimo amore exerceant monache: id est ut honore in invicem preueniant: infirmitates suas siue corporum. siue morum. patientissime tolerent: obediencia sibi certatim impendant. Nulla quod sibi utile iudicat sequatur: sed quod magis alii. Caritatem fraternitatis: casto impendant amore. Deum timeant: abbatissam suam sincera et humili caritate diligant: Christo omnino nichil preponant. qui nos pariter ad vitam eternam perducat amen.

De eo quod non omnis iusticie obseruacio in hac sit regula constituta.

Regulam hanc descripsimus: ut eam obseruantes in monasteriis; aliquatenus uel honestatem morum aut inicium conuersionis nos demonstremus habere. Ceterum ad perfectionem conuersacionis que festinant sunt doctrine sanctorum patrum quarum obseruacio perducit hominem ad celsitudinem

per fectionis. Que enim pagina. aut quis ser
mo diuine auctoritatis. ueteris ac noui tes
tamenti: non est rectissima humane norma
uite? Aut quis liber sanctorum catholicorum patrum
hoc non resonat: ut recto cursu perueniamus
ad creatorem nostrum? Nec nō et collationes
patrum et instituta et uita eorum. et regula sancti
patris nostri basilij quid aliud sunt nisi bene
uiuentium et obedientium monachorum exempla
et instrumenta uirtutum? Nobis autem desidi
osis et male uiuentibus atque negligentibus:
rubor confusionis est. Quisquis ergo ad
patriam celestem festinas hanc minimam
inchoationis regulam descriptam. adiuuante
christo perfice: et tunc demum ad maiora que supra
commemorauimus doctrine uirtutumque culmi
na deo protegente peruenies. Tu autem domine mi
serere nostri. Deo gracias.

Commemoratio omnium fratrum et sororum fa
miliarium ac benefactorum defunctorum ordinis
nostri. Requiescant in pace amen. iij idus

Item commemoratio domini Januarij
Eugenij pape: et omnium episcoporum [illegible]
abbatum defunctorum ordinis nostri: et omnium [illegible]
[illegible]. Requiescant in pace. xij kl' Decembris.

Item commemoracio patrum. matrum. fratrum.
sororum et consanguineorum defunctorum ordi
nis nostri. Quando quis suscipitur in fraterni
tatem congregacionis dicantur hii psalmi.
Miserere mei deus. Levavi oculos meos. Ecce quam
bonum. Gloria patri. Kyrieleyson. Pater noster. Et ne nos.
Salvum fac. Convertere domine. Mitte ei domine. Esto ei
domine. Nichil proficiat. Domine exaudi. Dominus vobiscum.
Domine ihesu christe qui dixisti Collecta. // Oremus.
discipulis tuis. ubi duo vel tres congrega
ti fuerint in nomine meo in medio eorum sum. tu hu
ic medius interesse digneris. hunc nostre so
cietati [illegible] ne impende ut per te
nens et stabilis in bono nostra devocioni placere
ac tuis mandatis obediendo. et per munera
[illegible] te gubernante recte salvari mereantur.
[illegible] et ad eternam beatitudinem pervenire
valeamus. Qui vivis et regnas.

P[illegible] domine famulos tuos defunctos patres
[illegible] matres sorores [illegible] parentum
[illegible] es [illegible] defunctos [illegible]
[illegible] Collecta
A[illegible] nostri
[illegible] rege.
[illegible] presencia

Ea paterna pietate castiga tu consolare. et
sicut dignatus es eam congregare. ita digna-
re in hoc ovili habitantes custodire ne fiant in
dispersionem sed pretio inflammentur amore
et in tua servitute permaneant sinceri omni tem-
pore.

Omnipotens omnipater qui elegisti locum istum ad
serviendum tibi. et ad tua sancta precepta
custodienda: da nobis in eo pacem sanitatem
tranquillitatem et fac rectores nostros agere
secundum tuam voluntatem et nostram necessitatem
ut te timeant. et tua precepta custodiant.

Custodi domine ihesu christe locum istum ab omni pec-
cato et scandalo et ab omni perturbatione et
ab omnibus insidiis et laqueis diaboli. Tu
domine qui hanc congregationem ad glorifican-
dum nomen tuum in hoc loco adunari permisisti da
nobis adiutorium tuum sanctum de celis ne patiamur
detrimentum animarum nostrarum et ne des hanc con-
gregationem in dispersionem propter nomen
tuum magnum.

Domine miserere nobis et ne respicias peccata
nostra sed respice ad deprecationem piissi-
me genitricis tue et per eius sancta merita et
per intercessionem sanctissimi iohannis baptiste et

apostoli iohannis ewangeliste. et sancti petri et sancti
pauli sancti stephani laurencii vincencij et sanctorum
martirum. Nycolai benedicti et sancte marie magda
lene. katherine vrsule sociarumque eius. et illorum
sanctorum omniumque sanctorum quorum adiuuia nos sicut scis
necessitatem nostram amen Excommunicacio in
ramis palmarum.

Auctoritate dei omni
potentis. patris et filii et spiritus sancti. beate
marie et omnium sanctorum et ex parte totius ordi
nis. excommunicamus omnes conspiratores. in
cendiarios proprietatem habentes fures. et
eos a communione altaris. et ab introitu eccle
sie segregamus donec resipiscant. Quando ali
quis vel aliqua convertitur dicat hec collecta

Presta quesumus omnipotens deus ut famulus tuus
cuius hodie capitis comam pro divino
amore deposuit in tua dilectione perpetuo
maneat et eum sine macula in sempiternum
custodias. Per christum dominum nostrum amen

Item commemoracio patrum nostrorum matrum fratrum atque soro
rum. et monachorum molismensium. et cisterciensium et car
tusiensium et sancti benedicti montis cassini et aliorum quorum com
memoracio fit in ordine nostro

ca. Preciosa in conspectu domini mors sanctorum eius. Sancta maria et
omnes sancti intercedant pro nobis ad dominum ut mereamur adiuvari ab eo
qui vivit et regnat [illegible] per omnia secula seculorum. Deus in
adiutorium meum intende. Deus in ad. Deus in ad. Gloria patri.
kyrieleison christeleison kyrieleison. Pater noster. Et ne nos. Respice domine
in servos tuos et in opera tua [illegible] et dirige filios
eorum. Et sit splendor domini dei nostri super nos et opera manuum nostrarum dirige super et opera manuum
nostrarum dirige. coll. Dirigere et sanctificare dignare domine
sancte pater omnipotens eterne deus hodie corda et corpora nostra in
lege tua et in operibus mandatorum tuorum ut hic et in eternum
nobis te auxiliante semper salvi esse mereamur per
dominum. Benedicite. Deus sit semper nobiscum amen. Anime
memorias omnium fratrum et sororum familiarium et benefactorum
defunctorum ordinis nostri requiescant in pace. amen

LANDES- UND STADT- BIBLIOTHEK DÜSSELDORF